

OZNÁMENÍ KONCEPCE

dle zákona č. 100/2001 Sb.,
o posuzování vlivů na životní prostředí,
ve znění pozdějších předpisů
(dle přílohy č. 7 citovaného zákona)

Plán udržitelné městské mobility Opava

Ostrava

Březen 2023

OBSAH

A. ÚDAJE O PŘEDKLADATELI.....	8
A.1 Název organizace	8
A.2 IČ	8
A.3 Sídlo (bydliště).....	8
A.4 Jméno, příjmení, adresa, telefon a e-mail oprávněného zástupce předkladatele	8
B. ÚDAJE O KONCEPCI	9
B.1 Název koncepce.....	9
B.2 Obsahové zaměření (osnova).....	9
B.3 Charakter.....	10
B.4 Zdůvodnění potřeby pořízení	10
B.5 Základní principy a postupy (etapy) řešení	11
B.6 Hlavní cíle	11
B.7 Míra, v jaké koncepci stanoví rámec pro záměry a jiné činnosti, vzhledem k jejich umístění, povaze, velikosti, provozním podmínkám, požadavkům na přírodní zdroje apod.	14
B.8 Přehled uvažovaných variant řešení	16
B.9 Vztah k jiným koncepcím a možnost kumulace vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s jinými záměry	17
B.10 Předpokládaný termín dokončení.....	21
B.11 Návrhové období.....	21
B.12 Způsob schvalování	21
C. ÚDAJE O DOTČENÉM ÚZEMÍ.....	23
C.1 Vymezení dotčeného území	23
C.2 Výčet dotčených územních samosprávných celků, které mohou být koncepcí ovlivněny	24
C.3 Základní charakteristiky stavu životního prostředí v dotčeném území.....	24
C.3.1 Zdravotní stav obyvatel	24
C.3.2 Klima	25
C.3.3 Kvalita ovzduší	26
C.3.4 Voda	28
C.3.5 Geomorfologické a geologické poměry a surovinové zdroje	33
C.3.6 Půda a využití území.....	33
C.3.7 Lesy	34
C.3.8 Příroda a krajina	35
C.3.9 Staré ekologické zátěže	38
C.3.10 Odpady	39

C.3.11 Hluk	41
C.3.12 Kulturní hodnoty	42
C.3.13 Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta.....	42
C.4 Stávající problémy životního prostředí v dotčeném území.....	44
D. PŘEDPOKLÁDANÉ VLIVY KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ VE VYMEZENÉM DOTČENÉM ÚZEMÍ.....	46
E. DOPLŇUJÍCÍ ÚDAJE	50
E.1 Výčet možných vlivů koncepce přesahujících hranice České republiky	50
E.2 Mapová dokumentace a jiná dokumentace týkající se údajů v oznámení koncepce	50
E.3 Další podstatné informace předkladatele o možných vlivech na životní prostředí a veřejné zdraví.....	50
E.4 Stanovisko orgánu ochrany přírody, pokud je vyžadováno podle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.....	50

Příloha č. 1: Stanoviska podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Seznam tabulek

Tabulka 1 Vztah předkládané koncepce vůči jiným koncepcím přijatým na národní, regionální a místní úrovni.....	18
Tabulka 2 Vztah PUMM Opava ke koncepčním dokumentům	19
Tabulka 3 Základní klimatické charakteristiky dle Quitta (1971)	25
Tabulka 4 Staré ekologické zátěže ve městě Opavě (SEKM, 2023)	39
Tabulka 5 Potenciální odhadované vlivy PUMM Opava na složky životního prostředí	47

Seznam obrázků

Obr. 1: Hierarchie struktury přístupu dokumentace PUMM (Vlastní koncepce).....	11
Obr. 2: Vymezení řešeného území města Opavy (Mapy.cz, 2023).....	23
Obr. 3: Vývoj emisí znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji [index, 2005 = 100], 2005–2021 (CENIA, 2022).....	27
Obr. 4: Oblasti Moravskoslezského kraje se značením města Opavy (modře) s překročenými imisními limity pro ochranu lidského zdraví, 2021 (CENIA, 2022)	28
Obr. 5: Jakost vody v tocích na území města Opavy (modře), 2020–2021 (CENIA, 2022).....	29
Obr. 6: Stanovené záplavové území Q_{100} (modře) a aktivní zóna (červeně) na území města a v blízkém okolí (Geoportal MSK, 2023)	32
Obr. 7: Evropsky významné lokality v blízkosti území města Opavy (AOKP ČR, 2023)	38
Obr. 8: Automobilová doprava jako zdroj hluku ve městě Opavě 2017, L_{dvn} (SHM, 2017).....	42

ZKRATKY A VYSVĚTLIVKY:

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
B(a)P	Benzo(a)pyren
BRKO	Biologicky rozložitelný komunální odpad
BSK ₅	Biochemická spotřeba kyslíku za 5 dní
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
CHSK _{Cr}	Chemická spotřeba kyslíku pomocí dichromanu draselného
CO	Oxid uhelnatý
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EIA	Posuzování vlivů záměrů na ŽP
EU	Evropská unie
EVL	Evropsky významná lokalita (Natura 2000)
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CHOPAV	Chráněná oblast přirozené akumulace vod
IAD	Individuální automobilová doprava
IČ	Identifikační číslo
Koncepce	V tomto textu vždy dokument ve smyslu § 10a) zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů
KÚ	Krajský úřad
k. ú.	Katastrální úřad
L _{dvn}	Hlukový indikátor pro den-večer-noc
L _n	Hlukový indikátor pro noc
LV	Imisní limit (z angl. <i>Limit value</i>)
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
N-NH ₄ ⁺	Amonný iont
N-NO ₃ ⁻	Dusičnanový dusík
NATURA 2000	Soustava chráněných území Natura 2000, tvořena evropsky významnými lokalitami (EVL) a ptačími oblastmi (PO)
NH ₃	Amoniak (čpavek)
NO _x	Oxidy dusíku
P _{celk}	Celkový fosfor
PAU	Polycyklické aromatické uhlovodíky
PM ₁₀ , PM _{2,5}	Suspendované částice frakce PM ₁₀ , PM _{2,5} (prašný aerosol)
PO	Ptačí oblast (Natura 2000)

POH	Plán odpadového hospodářství
PUMM	Plán udržitelné městské mobility
Q ₁₀₀	Záplavové území 100-leté vody
SEA	Posuzování vlivů koncepce na životní prostředí
SEZ	Stará ekologická zátěž
SHM	Strategické hlukové mapování
SO ₂	Oxid siřičitý
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
TZL	Tuhé znečišťující látky
UNESCO	Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu
ÚAP	Územně analytické podklady
ÚPD	Územně plánovací dokumentace
ÚSES	Územní systém ekologické stability
VKP	Významný krajinný prvek
VOC	Těkavá organická látka
ZPF	Zemědělský půdní fond
ZÚR	Zásady územního rozvoje
ŽP	Životní prostředí

ÚVOD

Předložené Oznámení návrhu koncepce „Plán udržitelné městské mobility Opava“ (dále také oznámení koncepce) je zpracováno na základě § 10c odst. 1 zákona číslo 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Oznámení koncepce vychází z obsahu přílohy číslo 7 citovaného zákona. Procedura posouzení vlivů na životní prostředí pro uvedenou koncepci probíhá v souladu s § 22 písm. b) zákona, v působnosti Moravskoslezského kraje.

Ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, vyplývá dále povinnost posoudit, zda provádění koncepce může významně ovlivnit evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, zařazené do soustavy Natura 2000 a pokud ano, do jaké míry, a jaká opatření je nutno přijmout. O stanovisko dle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, k návrhu koncepce byly požádány dotčené orgány ochrany přírody:

- Krajský úřad Moravskoslezského kraje – Odbor životního prostředí a zemědělství, 28. října 117, 702 18 Ostrava
- Ministerstvo životního prostředí – Odbor výkonu státní správy 9, Ostrava - Čs. legií č. 5, 702 00 Ostrava
- Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky – Regionální pracoviště Správa CHKO Poodří, Trocnovská 2, 702 00 Ostrava

Z obdržených stanovisek vyplývá, že lze vyloučit významný negativní vliv koncepce na lokality soustavy Natura 2000 (viz kap. E.4. a jeho uvedení v příloze č. 1) a nemusí tedy být zpracováno hodnocení vlivů koncepce na EVL a ptačí oblasti dle § 45i odst. 2 výše uvedeného zákona č. 114/1992 Sb.

Základním dokumentem pro zpracování Oznámení koncepce jsou samotný návrh koncepce a další koncepční podklady a informace předané zpracovatelům oznámení předkladatelem koncepce, dále konzultace s orgány veřejné správy, literární a mapové podklady a zkušenosti zpracovatelů při zpracování jiných oznámení SEA a dalších koncepčních materiálů. Hlavní použité materiály jsou uvedeny v závěru Oznámení v kapitole „Seznam použitých podkladů“.

Soulad oznámení uvedené koncepce s povinnostmi vyplývajícími ze zákonných ustanovení byl konfrontován s platnou právní úpravou. Existují-li další závažné skutečnosti, které by na posuzování koncepce mohly mít zásadní vliv, nebyly zpracovateli oznámení koncepce v době jeho zpracování známy.

A. ÚDAJE O PŘEDKLADATELI

A.1 NÁZEV ORGANIZACE

Statutární město Opava

A.2 IČ

IČ: 00300535

A.3 SÍDLO (BYDLIŠTĚ)

Statutární město Opava

Magistrát města Opavy

Horní náměstí 69

746 01 Opava

A.4 JMÉNO, PŘÍJMENÍ, ADRESA, TELEFON A E-MAIL OPRÁVNĚNÉHO ZÁSTUPCE PŘEDKLADATELE

Ing. Tomáš Navrátil

primátor města

tel.: 553 756 200

e-mail: primator@opava-city.cz

Kontaktní osoba:

Ing. Bc. Martin Dostál

Odbor rozvoje města a strategického plánování

referent

tel.: 553 756 402

e-mail: martin.dostal@opava-city.cz

Ing. Jakub Hvezda

oddělení hlavního architekta

referent

tel. 553 756 853

e-mail: jakub.hvezda@opava-city.cz

Plán udržitelné městské mobility Opava byl zpracován společností UDIMO, spol. s.r.o.

B. ÚDAJE O KONCEPCI

B.1 NÁZEV KONCEPCE

Plán udržitelné městské mobility Opava

B.2 OBSAHOVÉ ZAMĚŘENÍ (OSNOVA)

Plán udržitelné městské mobility Opava je strategickým dokumentem města zabývajícím se dopravou a mobilitou. Dokument vychází z existujících studií a plánovacích dokumentů v oblasti dopravy a zohledňuje také vazby na existující dokumenty na krajské úrovni a platnou legislativu na městské, krajské, národní i evropské úrovni. Po jeho projednání a schválení se stane zastřešujícím dokumentem, který bude základním podkladem pro veškeré následné související plánovací dokumenty města v oblasti dopravy. PUMM Opavy navazuje na zpracovaný plán udržitelné městské mobility z roku 2015.

Dokument se skládá z následujících dílčích částí:

Strategická část

Strategická část zaštiťuje celý projekt a dává důraz na dlouhodobou strategii v obecné rovině vize, strategických cílů a opatření. V rámci této části je vyjasněna vize mobility města v konsenzu s klíčovými partnery a veřejností. Pro zajištění zpětné vazby budoucího plnění opatření jsou zde zmíněny indikátory, které poskytují oporu v kontrolovatelnosti plnění opatření.

Součástí strategické části je i komunikační plán, který popisuje strategii projednávání, propagace a prezentace projektu.

Analytická část

Analytická část Plánu udržitelné městské mobility Opava navazuje na část strategickou, ve které jsou vytýčeny vize, strategické cíle a opatření.

Analytická část definuje zájmové území a dopravní vazby, analyzuje stávající stav všech druhů dopravy včetně hlukové a imisní zátěže, hodnotí bezpečnost dopravy včetně chodců a popisuje přepravní vztahy (zdroje a cíle cest) ve městě a okolí. Je zde provedena prognóza a vývoj dopravy i obyvatelstva.

Je zde definován výchozího stav vyjádřený vstupními hodnotami indikátorů v jednotlivých oblastech mobility i životního prostředí, které byly specifikovány ve strategické části. Jsou zpracovány prognózy s posouzením vývoje, které byly zpracovány v participaci s klíčovými partnery a veřejností. Závěrem je zpracována analýza konkrétních problémů a příležitosti města v oblasti udržitelné mobility (SWOT analýza).

Analytická část obsahuje zejména popis současného stavu dopravní nabídky a poptávky ve městě a poskytuje informační základnu pro návrhovou část.

Návrhová část

Cílem návrhové části je navržení strategické koncepce rozvoje dopravy ve městě Opavě do podrobnosti aktivit s vazbou na spádové území, v souladu s podmínkami a potřebami územního

plánování.

Návrhová část rozpracovává prognózu dopravy dle projednaných scénářů vývoje pro horizonty let 2027, 2038. Tím je naplněn krátkodobý a dlouhodobý horizont pro potřeby územního plánování.

Akční plán PUMM je součástí návrhové části. Obsahuje souhrn akcí návrhu a priority pro krátkodobý horizont do roku 2027. Akční plán představuje pouze výtah opatření a aktivit, které budou realizovány do roku 2027 a zdůvodnění jejich výběru.

Vyhodnocení dopadu navržených opatření je dán indikátory.

B.3 CHARAKTER

Plán udržitelné městské mobility Opavy se tak stane strategickým dokumentem, jehož cílem je vytvořit podmínky pro uspokojení potřeb mobility lidí i podniků ve městě a jeho spádovém okolí a přispět ke zlepšení kvality života všech obyvatel. Plán mobility komplexně řeší dopravní dostupnost, která bude k dispozici všem,lepší účinnost a hospodárnost systému, zvýší bezpečnost v dopravě a sníží se negativní vlivy dopravy na životní prostředí.

B.4 ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBY POŘÍZENÍ

Aktualizace Plánu udržitelné městské mobility Opava z r. 2015 reviduje realizační fázi, která probíhala mezi lety 2015 - 2022. PUMM vytváří udržitelný dopravní systém pro Statutární město Opava a jeho spádové okolí založený na principech plánování stanovených v roce 2015 a zajišťuje prioritní cíle pro udržitelnou mobilitu, které jsou:

- zlepšení mobility a dostupnosti města
- zvýšení dopravní bezpečnosti a ochrany
- zvýšení činnosti a efektivity přepravy osob a zboží
- zvýšení kvality života ve městě Opava
- zlepšit ekonomický a společenský rozvoj města Opavy
- zlepšení image města

PUMM koordinuje územní a dopravní plánování, navržený dopravní systém zajistí dostupnost všem cílovým skupinám, preferuje ekologickou dopravu s omezením dopadu na životní prostředí a spotřebu energie a bezpečnou dopravu se snížením kritických míst. Návrhová část obsahuje aktivity, které jsou aktualizovány pro naplňování opatření v horizontu návrhového období do roku 2038 a Akční plán udržitelné městské mobility, definující navržená prioritní opatření a aktivity pro naplnění stanovených cílů na období 5 let v souladu s rozpočtovým výhledem města.

Koncepce tak bude sloužit jako odborný podklad pro střednědobé a dlouhodobé řešení dopravních systémů na území města Opavy, a to ve všech základních druzích dopravy. Bude se promítat do rozhodování o investicích města v oblasti dopravy a v souvisejících oblastech, jako je např. problematika ochrany životního prostředí, či v diskusích o směřování města v mnoha oblastech každodenního života obyvatel města.

B.5 ZÁKLADNÍ PRINCIPY A POSTUPY (ETAPY) ŘEŠENÍ

Příprava strategie je dlouhodobý a složitý proces, do kterého jsou zapojeni mnozí regionální aktéři z veřejného, neziskového a soukromého sektoru.

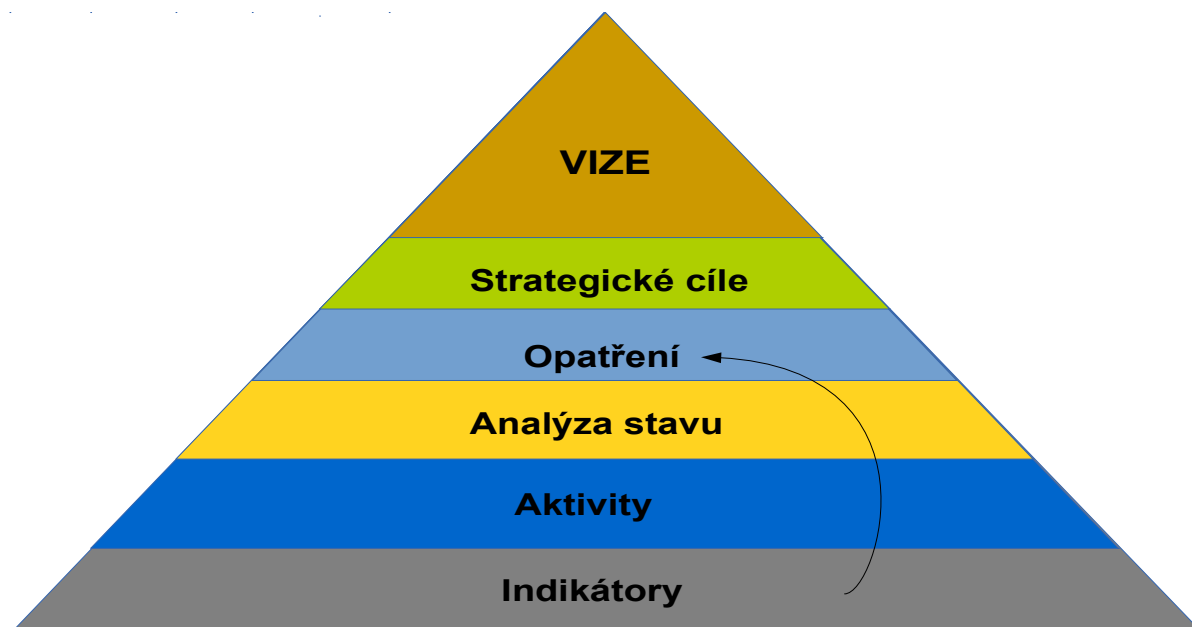
Celý proces tvorby strategie byl rozdělen do tří fází – strategická, analytická a návrhová. V první fázi byla vyjasněna vize mobility města v konsenzu s klíčovými partnery a veřejností a byl vytvořen komunikační plán. Druhou fází je část analytická, která obsahuje zejména popis současného stavu dopravní nabídky a poptávky ve městě a poskytuje informační základnu pro návrhovou část. Poslední, návrhová část, obsahuje aktivity, tj. stavby, akce, které slouží k naplňování obecnějších opatření a zajištění plnění stanoveného cílového chtěného stavu indikátorů. Obsahuje také akční plán, který představuje pouze výtah opatření a aktivit, které budou realizovány do roku 2027 a zdůvodnění jejich výběru.

Struktura návrhové části je uvedena níže.

Do přípravy Strategie byli zapojeni také místní aktéři. Jedná se především o členy řídicí skupiny, odborné pracovní skupiny a veřejnost.

B.6 HLAVNÍ CÍLE

Hierarchie obsahu zpracování PUMM je zobrazena níže.

Obr. 1: Hierarchie struktury přístupu dokumentace PUMM (Vlastní koncepce)

Vize města odráží dlouhodobý přístup k lidem i území. Vize byla převzata ze Strategického plánu rozvoje statutárního města Opavy 2021+ a je dále rozpracovávána v rámci PUMM Opavy. Její znění je následující:

„Doprava pro město 21. století, doprava příznivá pro lidi, podnikání i životní prostředí.“

Zpracovaný dokument PUMM Opava stanoví podmínky pro dosažení následujících strategických cílů, které budou sloužit k naplnění vize města a vize PUMM, jako čistého, zdravého, moderního

a prosperujícího města:

▪ Zlepšení mobility a dostupnosti města

Zlepšení dostupnosti všech cílů cest pro všechny skupiny obyvatel včetně osob se sníženou schopností pohybu nebo orientace.

Podpora zejména cyklistické dopravy, veřejné hromadné dopravy, pěší dopravy, ale i individuální dopravy včetně intermodality.¹

Zkrácení cestovního času pro dojíždku do města.

▪ Zvýšení dopravní bezpečnosti a ochrany obyvatel

Řešení kritických míst definovaných zvýšenou nevhodností se zraněním, kolizí funkcí území či nároků jednotlivých druhů dopravy. Zvýšená pozornost musí být věnována zranitelným účastníkům silničního provozu a ohroženým skupinám osob.

Cílem je snížit do roku 2030 počet usmrcených a počet těžce zraněných osob v silničním provozu o 50 % oproti roku 2020 a do roku 2050 na 0 %².

▪ Zvýšení účinnosti a efektivity přepravy osob a zboží

Definování a odstraňování bariér pro logistické řetězce při obsluze města.

Podpora veřejné hromadné dopravy nabízející kapacitní přepravu osob za pomoci stanovení kvalitativních a kvantitativních indikátorů pro využívání veřejné dopravy (např. časová dostupnost území, vytížení linek veřejné dopravy, integrace veřejné dopravy, zkvalitnění informací za pomoci IT systémů). Podpora zvýšení obsazenosti vozidel individuální dopravy.

▪ Zvýšení kvality života ve městě

Rozvoj veřejných prostranství v lokalitách s dodrženým hlukovým limitem bez redukcí „staré zátěže“, snížení vlivu znečištění ovzduší a nadlimitního hluku na obyvatele města i na životní prostředí. Podpora dopravní dostupnosti.

▪ Ekonomický a společenský rozvoj města

Podpora dostupnosti přirozeného cíle historického jádra jako centra města a regionu. Podpora kvalitního napojení na nadřazenou dopravní silniční, železniční a cyklistickou síť. Podpora ploch bydlení obsluhovaných veřejnou dopravou. Podpora ploch výroby obsluhovaných veřejnou dopravou s napojením na nadřazenou síť bez nutnosti průjezdu centrální částí města.

▪ Zlepšení image města

Bude podporována propagace kvalitního a transparentního fungování samosprávy obsahující odpovědnost za řešení problémů občanů. Propagace řešení dopravních problémů nejen v realizační fázi, ale i přípravné fázi, je důležitým prvkem komunitního plánování.

Budou propagovány cíle Plánu udržitelné mobility města Opavy.

Budou propagovány udržitelné druhy dopravy a jejich potřebnost.

¹ Intermodální přepravní systém je druh dopravy využívající více dopravních oborů při přepravě nákladu. V tomto systému se přepravují výhradně unifikované jednotky.

² dle Národní strategie bezpečnosti silničního provozu 2021-2030.

Budou propagovány kroky vedoucí ke zkvalitnění dostupnosti města, zvýšení potenciálu cestovního ruchu, kvality života a podnikatelského prostředí.

Níže jsou uvedena opatření, která jsou přiřazena ke strategickým cílům, které naplňují. Opatření jsou v návrhové části podrobněji rozpracována.

A Zlepšení mobility a dostupnosti města

- A1 Převedení tranzitní dopravy mimo město
- A2 Podpora kvalitního napojení na nadřazenou silniční a železniční síť
- A3 Podpora kvalitního cyklistického napojení na okolní obce
- A4 Zlepšení přístupnosti veřejných budov, prostranství a MHD pro tělesně postižené
- A5 Podpora rozšíření zóny regulace parkování, zlepšení podmínek rezidentního a krátkodobého parkování
- A6 Podpora revitalizace oblastí s převažující obytnou zástavbou s přiměřeným nárůstem parkovacích a odstavných stání
- A7 Přeměna nádraží Opava východ na dopravní multimodální terminál

B Zvýšení dopravní bezpečnosti a ochrany obyvatel

- B1 Bezpečně křižovatky, úprava křižovatek
- B2 Bezpečně na kole, usnadnění průjezdu města cyklistům
- B3 Bezpečné přecházení, úprava přechodů pro chodce
- B4 Bezpečných cest do školy ve spolupráci se školami
- B5 Tvorba organizačních a technických podmínek pro řešení přestupků v dopravně nebezpečných místech
- B6 Zklidňování dopravy ve městě, tvorba Zón 30 a obytných zón
- B7 Podpora přestavby nebezpečných lokalit kolizí mezi jednotlivými druhy dopravy
- B8 Rekonstrukce komunikací a mostů
- B9 Vytvoření podmínek pro bezpečné odstavení kola

C Zvýšení účinnosti a efektivity přepravy osob a zboží

- C1 Udržení standardu a rozvoje MHD
- C2 Úprava zastávek veřejné dopravy
- C3 Preference vozidel MHD
- C4 Spolujízda a spolusdílení vozidel
- C5 Obnova a modernizace světelně signalizačních zařízení
- C6 Rozšíření, obnova IT systému ve veřejné dopravě
- C7 Podpora odstranění bariér pro logistické řetězce při obsluze města

D Zvýšení kvality života ve městě

- D1 Podpora alternativních paliv vozidel veřejné dopravy
- D2 Podpora veřejných prostranství
- D3 Podpora alternativních paliv vozidel IAD a rozvoj nabíjecích stanic
- D4 Omezení negativních vlivů nákladní dopravy v intravilánu města

- D5 Obousměrný pohyb cyklistů v jednosměrkách
- D6 Rozšíření rezidentních zón
- D7 K+R u škol
- D8 Podpora Bikesharingu (sdílení kol)
- D9 Snižování negativních vlivů hluku z dopravy
- D10 Městské elektromobily

E Ekonomický a společenský rozvoj města

- E1 Služba „Seniortaxi“
- E2 Podpora nových ploch bydlení obsluhovaných veřejnou dopravou
- E3 Podpora pěší zóny v centru města a bezbariérových chodníků

F Zlepšení image města

- F1 Budování pozitivní image udržitelné dopravy
- F2 Komunikace s veřejností v rámci Místní agendy 21 (MA21)
- F3 Podpora příměstské veřejné dopravy a IDS
- F4 Dopravní výchova a osvěta
- F5 Kvalitní dopravní dokumentace a příprava

B.7 MÍRA, V JAKÉ KONCEPCE STANOVÍ RÁMEC PRO ZÁMĚRY A JINÉ ČINNOSTI, VZHLEDEM K JEJICH UMÍSTĚNÍ, POVAZE, VELIKOSTI, PROVOZNÍM PODMÍNKÁM, POŽADAVKŮM NA PŘÍRODNÍ ZDROJE APOD.

Plán udržitelné městské mobility Opava bude střednědobým až dlouhodobým strategickým dokumentem, jehož cílem je uspokojit potřeby mobility lidí a podniků ve městě a jeho okolí. PUMM povede ke zlepšení života zajištěním udržitelného dopravního systému z pohledu ekonomiky, sociálních a environmentálních potřeb minimalizací nežádoucích dopadů dopravy na životní prostředí, ekonomiku a společnost jako celek.

PUMM bude podkladem pro:

- činnost města a městských organizací,
- zpracování jednotlivých projektů zajišťujících rozvoj města Opavy, které budou řešit konkrétní problematiku dotčeného území,
- čerpání dotací z dotačních programů ČR, EU, Moravskoslezského kraje a dalších zdrojů,
- pro zpracování územně plánovací dokumentace města.

Na základě koncepce budou realizovány konkrétní projekty naplňující stanovené cíle a opatření.

Míra, v jaké koncepci stanoví rámec pro záměry a jiné činnosti, vzhledem k jejich umístění, povaze, velikosti, provozním podmínkám, požadavkům na přírodní zdroje apod., je konkrétněji komentována zde:

- umístění záměrů – část z předpokládaných opatření bude pravděpodobně administrativního, organizačního či marketingového charakteru bez významnějšího územního průmětu. Některá opatření budou mít územní průmět. Ten je předpokládán zejména u:
 - Opatření A1 Převedení tranzitní dopravy mimo město

- Opatření A2 Podpora kvalitního napojení na nadřazenou silniční a železniční síť
- Opatření A3 Podpora kvalitního cyklistického napojení na okolní obce
- Opatření A4 Zlepšení přístupnosti veřejných budov, prostranství a MHD pro tělesně postižené
- Opatření A5 Podpora rozšíření zóny regulace parkování, zlepšení podmínek rezidentního a krátkodobého parkování
- Opatření A6 Podpora revitalizace oblastí s převažující obytnou zástavbou s přiměřeným nárůstem parkovacích a odstavných stání
- Opatření A7 Přeměna nádraží Opava východ na dopravní multimodální terminál
- Opatření B1 Bezpečně křižovatky, úprava křižovatek
- Opatření B2 Bezpečně na kole, usnadnění průjezdu města cyklistům
- Opatření B3 Bezpečné přecházení, úprava přechodů pro chodce
- Opatření B4 Bezpečných cest do školy ve spolupráci se školami
- Opatření B7 Podpora přestavby nebezpečných lokalit kolizí mezi jednotlivými druhy dopravy
- Opatření B8 Rekonstrukce komunikací a mostů
- Opatření B9 Vytvoření podmínek pro bezpečné odstavení kola
- Opatření C2 Úprava zastávek veřejné dopravy
- Opatření C6 Rozšíření, obnova IT systému ve veřejné dopravě
- Opatření C7 Podpora odstranění bariér pro logistické řetězce při obsluze města
- Opatření D1 Podpora alternativních paliv vozidel veřejné dopravy
- Opatření D2 Podpora veřejných prostranství
- Opatření D3 Podpora alternativních paliv vozidel IAD a rozvoj nabíjecích stanic
- Opatření D5 Obousměrný pohyb cyklistů v jednosměrkách
- Opatření D7 K+R u škol
- Opatření D8 Podpora Bikesharingu (sdílení kol)
- Opatření D9 Snižování negativních vlivů hluku z dopravy
- Opatření E2 Podpora nových ploch bydlení obsluhovaných veřejnou dopravou
- Opatření E3 Podpora pěší zóny v centru města a bezbariérových chodníků
- Opatření, která budou nebo mohou mít územní průmět a mohou tedy stanovovat rámeček pro budoucí povolení záměrů uvedených v příloze č. 1 zákona, jsou zejména tato:
 - Opatření A1 Převodění tranzitní dopravy mimo město
 - Opatření A2 Podpora kvalitního napojení na nadřazenou silniční a železniční síť
 - Opatření A5 Podpora rozšíření zóny regulace parkování, zlepšení podmínek rezidentního a krátkodobého parkování
 - Opatření A6 Podpora revitalizace oblastí s převažující obytnou zástavbou s přiměřeným nárůstem parkovacích a odstavných stání

- Opatření A7 Přeměna nádraží Opava východ na dopravní multimodální terminál
 - Opatření B8 Rekonstrukce komunikací a mostů
 - Opatření D1 Podpora alternativních paliv vozidel veřejné dopravy
 - Opatření D2 Podpora veřejných prostranství
 - Opatření E2 Podpora nových ploch bydlení obsluhovaných veřejnou dopravou
- povaha a velikost záměrů – konkrétní velikost záměrů v koncepci specifikována není a bude řešena v dalších fázích přípravy projektů, které budou z koncepce vyplývat.
 - provozní podmínky a požadavky na přírodní zdroje – tyto informace nejsou s ohledem na podrobnost koncepce uvedeny a budou předmětem řešení v navazujících fázích přípravy konkrétních záměrů dle stavebního zákona a případně i v rámci procesu EIA či naturového hodnocení vlivů záměrů. Samotná koncepce tedy nestanovuje provozní podmínky a požadavky na přírodní zdroje.

B.8 PŘEHLED UVAŽOVANÝCH VARIANT ŘEŠENÍ

Plán udržitelné městské mobility Opava je navržen v jedné variantě. Při přípravě konkrétních projektů/záměrů vyplývajících z PUMM mohou být prověřovány jejich varianty.

V rámci participace řídicí skupiny byly projednány možnosti řešení scénářů vývoje. Zpracovatelem byly navrženy 3 možné přístupy.

Scénáře dle podpory módů udržitelné dopravy:

- Trend / Nemotorový / Veřejné dopravy / Kombinovaný – Prvním je provedení scénářů dle dělby přepravní práce. Jedná se o standardní řešení scénářů pro města, kdy město bez podpory MHD vybírá v rámci participace nemotorový scénář. Město s preferencí MHD pak scénář veřejné dopravy nebo kombinovaný scénář, který zahrnuje podporu jak veřejné dopravy, tak zahrnuje i podporu nemotorové dopravy.

Scénáře dle dostupných finančních prostředků:

- Trend / Optimistický / Střední aktivní / Pesimistický – Další možností přípravy scénářů je pojetí dle finančních možností města. Každé město má omezené finanční možnosti. Dle množství dostupných finančních prostředků na rozvoj udržitelné dopravy jsou scénáře rozděleny do 3 kategorií.

Scénáře inspirované posledními módními trendy v řešení koncepcí dopravy:

- Trend / Estetický / Bezpečný / Efektivní – V poslední době lze sledovat odklon od klasického pojetí dopravy s posílením podpory nedopravních záležitostí a odklon od komplexního řešení celého systému. V rámci řešení pak hledáme spíše estetické hledisko, bezpečnost či efektivitu jednotlivostí.

V rámci řešení dopravních scénářů byla podpořena varianta dle PUMM z roku 2015 pro zachování kontinuity. Scénáře jsou provedeny pro Pesimistický/Střední a Optimistický scénář.

Střední scénář

Jsou zde navrženy aktivity, které jsou průnikem finančních možností města a požadovaných aktivit. Současně je respektována kapacita přípravy projektů městem. Nejvýznamnějším nákladem je provoz

MHD.

Scénář je sestaven na základě projednání variant rozvoje, zachování stavu a redukce pro zásadní oblasti návrhu.

Bylo dohodnuto zachování podpory veřejné hromadné dopravy, rozvoj zón placeného stání, rozvoj cyklistické dopravy, podpora zón 30, podpora estetizace uličních profilů, podpora pěších. Nejmenší podpora byla přidělena rozvoji elektromobility. To odráží nízkou připravenost na nadcházející změny v pohonu osobních vozidel.

Optimistický scénář

Je navržen hypoteticky pro případ neomezených finančních zdrojů, slouží současně jako zásobník projektů v případě, že bude akční plán vyčerpán nebo se jeho část ukáže v realizační fázi jako neproveditelná ve zvoleném čase.

Realizací optimistického scénáře by bylo možné připravit a realizovat všechny významné stavby pro cyklistickou dopravu a zvýšit bezpečnost na vybraných přechodech pro chodce. Bylo by také možno uvolnit finanční prostředky na výstavbu nabíjecích stanic a snížit produkci CO₂ o 12 tis. tun ročně při nasazení elektromobilů místo vozidel se spalovacím motorem. Reálný předpoklad realizace je za horizontem roku 2038.

Pesimistický scénář

Bude naplněn v případě, že bude přistoupeno k omezení objednávky městské hromadné dopravy a bude sleveno ze standardu obsluhy. Současně budou utlumeny investice do rozvoje cyklistické dopravy a nedojde k nové výstavbě pěší sítě.

B.9 VZTAH K JINÝM KONCEPCÍM A MOŽNOST KUMULACE VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ S JINÝMI ZÁMĚRY

B.9.1 VÝCHODISKA PRO ZPRACOVÁNÍ KONCEPCE

Vzhledem ke svému zaměření má zpracovávaná koncepce vztah k řadě dokumentů na národní, krajské a místní úrovni. Jejich úplný výčet by nebyl – vzhledem k cílům oznámení a různé úrovni vzájemných vazeb – účelný, proto jsou uváděny pouze ty nejdůležitější.

Vztah strategie ke strategickým dokumentům na národní úrovni:

- Strategický rámec Česká republika 2030 (2017)
- Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (2019)
- Státní politika životního prostředí ČR 2030 s výhledem do 2050 (2021)
- Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR 2016-2025 (2016)
- Státní program ochrany přírody a krajiny České republiky pro období 2020 – 2025 (2020)
- Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (Aktualizace 2021)
- Národní akční plán adaptace na změnu klimatu (Aktualizace 2021)
- Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky (2017)
- Politika ochrany klimatu ČR (2017)
- Politika územního rozvoje ČR 2008, ve znění Aktualizace č. 1, 2, 3, 4 a 5 (2021)
- Dopravní politika ČR pro období 2021–2027 s výhledem do roku 2050 (2021)

- Aktualizace Národního programu snižování emisí České republiky (2019)
- Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030 („Zdraví 2030“) (Aktualizace 2020)

Vztah strategie ke strategickým dokumentům na krajské úrovni:

- Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje ve znění aktualizace č. 1, 2A, 2B, 3, 4 a 5 (2022)
- Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027 (2019)
- Adaptační strategie Moravskoslezského kraje na dopady změny klimatu (2020)
- Aktualizace Programu zlepšování kvality ovzduší Zóna Moravskoslezsko – CZ08Z (2021)

Vztah koncepce k hlavním strategickým dokumentům na místní úrovni:

- Strategický plán rozvoje statutárního města Opavy 2021+ (2021)
- Adaptační strategie statutárního města Opava na změnu klimatu (2018)
- Územní plán Opavy – Úplné znění po změně č. 2 (2023)

B.9.2 VZTAH K PŘIJATÝM CÍLŮM V OBLASTI ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Cíle navrhované v rámci této koncepce by měly být v souladu s cíli vybraných strategických a programových dokumentů, především těch, které byly či jsou připravovány pro dlouhodobé období a pro programové období 2021-2027.

Níže je tabulkovou formou provedeno vyhodnocení vztahu PUMM Opava ke koncepcím přijatým na národní, regionální a místní úrovni, které se vztahují k zájmovému území, předmětu řešení posuzované koncepce a způsobu zpracování cílů ochrany životního prostředí. Hodnocení je provedeno pomocí stupnice uvedené v následující tabulce, která byla převzata z Metodického doporučení pro posuzování vlivů obecných koncepcí na životní prostředí (Věstník MŽP č. 1/2019).

Tabulka 1 Vztah předkládané koncepce vůči jiným koncepcím přijatým na národní, regionální a místní úrovni

Intenzita vztahu	Popis vztahu	Odůvodnění vztahu
3	velmi silný (přímý) vztah	Strategický dokument obsahuje podněty, požadavky nebo záměry s konkrétně definovaným nárokem na změnu využití území, které se přímo promítají do posuzované koncepce, jejich zahrnutí je nezbytnou podmínkou vyplývající z přijatého strategického dokumentu.
2	silný (přímý) vztah	Strategický dokument bez konkrétně definovaných nároků na promítnutí do předkládaného dokumentu. Do předkládané koncepce se promítají ve formě priorit, požadavků nebo podmínek (verbální výroky). Realizace koncepce není přímo závislá na přijatém strategickém dokumentu.
1	Slabý nebo nepřímý vztah	Strategický dokument neobsahuje podněty, požadavky nebo záměry s přímou vazbou na navrhovanou koncepci, je však podkladem pro odůvodnění konkrétních návrhů.

V následující tabulce je provedeno vyhodnocení intenzity vztahu PUMM Opava k těm koncepcím, ke kterým byl identifikován nějaký vztah nebo u kterých nebylo možno tento vztah a priori vyloučit. Koncepce, u kterých bylo možno vztah a priori vyloučit nebo byl zjevně zanedbatelný (intenzita vztahu 0), nejsou v následující tabulce uváděny.

Tabulka 2 Vztah PUMM Opava ke koncepčním dokumentům

Národní dokumenty	Možná vazba	Komentář
Dopravní politika ČR pro období 2021–2027 s výhledem do roku 2050 (2021)	3	Vrcholový strategický dokument Vlády ČR pro sektor doprava. Dokument identifikuje hlavní problémy sektoru a navrhuje opatření na jejich řešení. Dopravní politika se v PUMM promítá prostřednictvím všech cílů.
Strategický rámec Česká republika 2030 (2017)	2	Strategický rámec ČR 2030 je zastřešujícím rozvojovým dokumentem ČR a do PUMM se promítá především prostřednictvím cílů zaměřených na snižování emisí skleníkových plynů (zejm. A, C, D), podporu alternativních forem dopravy (elektromobilita, sdílení osobních vozidel, podpora veřejné hromadné dopravy, cyklo dopravy a pěší dopravy např. v cílech C, D, E, F), podpora modrozelené infrastruktury (zejm. v cíli D).
Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (2019)	2	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Strategie se v PUMM promítá prostřednictvím všech cílů PUMM zaměřených na zajištění kvalitního dopravního napojení, zlepšování stavu komunikací, efektivnější řízení dopravy a snížení negativních vlivů dopravy (všechny cíle).
Státní politika životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do 2050 (2021)	2	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Promítá se do předkládané koncepce především prostřednictvím zaměření a formulací cílů A, C, D, F (např. snižování emisí znečišťujících látek a hluku, osvěta, mitigace).
Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (Aktualizace 2021)	2	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Strategie se v koncepci promítá prostřednictvím cílů A, C a D zaměřených například na zvýšení retence povrchů a mitigace.
Národní akční plán adaptace na změnu klimatu (Aktualizace 2021)	2	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Národní akční plán se v koncepci promítá v oblasti podpory telematiky apod. (zejména cíl C).
Politika ochrany klimatu ČR (2017)	2	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Strategie se v koncepci promítá zejména prostřednictvím cílů A, B, C, D a F (udržitelná mobilita, snižování emisí skleníkových plynů).
Politika územního rozvoje České republiky; aktualizace č. 1, 2, 3, 4 a 5 (2021)	2	Obsahuje požadavky řešitelné v předkládané koncepci. Strategie se v koncepci promítá prostřednictvím cílů A, C, D a F, tedy zejména těch týkajících se podpory VHD, multimodality, alternativních forem dopravy, zlepšení kvality ovzduší a snížení hluku a dalších.
Aktualizace Národního programu snižování emisí ČR (2019)	2	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Priority Programu se do předkládané koncepce promítají zejména prostřednictvím cílů A, B, C, D a F (např. podpora alternativních forem dopravy, udržitelná mobilita, omezení tranzitu).
Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030 („Zdraví 2030“)	2	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci a promítá se v koncepci prostřednictvím cílů s důrazem na podporu udržitelných forem dopravy, zlepšování kvality ovzduší a snižování hluku, zajištění bezpečnosti, ad. zejména v cílech

(Aktualizace 2020)		A, B, C, D a F.
Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky (2017)	1	Neobsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Je podkladem pro odůvodnění budoucích návrhů opatření a aktivit, celkově pak zejména prostřednictvím cíle zvýšení kvality životního prostředí (cíle D).
Státní program ochrany přírody a krajiny České republiky pro období 2020 – 2025 (2020)	1	Neobsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Je podkladem pro odůvodnění budoucích návrhů opatření a aktivit, celkově pak prostřednictvím cíle zvýšení kvality životního prostředí (cíle D).
Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR 2016-2025 (2016)	1	Neobsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Je podkladem pro odůvodnění budoucích návrhů opatření a aktivit, celkově pak prostřednictvím cíle zvýšení kvality životního prostředí (cíle D).
Krajské dokumenty	Možná vazba	Komentář
Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje ve znění aktualizace č. 1, 2A, 2B, 3, 4 a 5 (2022)	3	Obsahuje podněty a požadavky s konkrétně definovaným nárokem na změnu využití území, které přímo promítají do posuzované koncepce, která ze ZÚR vychází a respektuje je (všechny cíle).
Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027 (2019)	2	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Strategie se v PUMM promítá prostřednictvím cílů A, B, C, D, F zaměřených na podporu udržitelné mobility, snížení emisí z dopravy, dobudování kvalitní dopravní infrastruktury a další.
Aktualizace Programu zlepšování kvality ovzduší Zóna Moravskoslezsko – CZ08Z (2021)	2	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Budou se promítat do předkládané koncepce především prostřednictvím podpory nízkoemisních forem dopravy ad. (zejm. cíle A, B, C, D, F).
Adaptační strategie Moravskoslezského kraje na dopady změny klimatu (2020)	2	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Strategie se v koncepci promítá prostřednictvím podpory mitigace, zlepšení odolnosti a stavu infrastruktury, podpora veřejné dopravy apod. (zejména cíle A, B, C, D, F).
Místní dokumenty	Možná vazba	Komentář
Územní plán Opavy – Úplné znění po změně č. 2 (2023)	3	Obsahuje podněty a požadavky s konkrétně definovaným nárokem na změnu využití území, které se přímo promítají do posuzované koncepce, která z ÚP vychází a respektuje jej (všechny cíle).
Strategický plán rozvoje statutárního města Opavy 2021+ (2021)	2	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Strategie se v PUMM promítá zejména prostřednictvím cílů A, B, C, D, F, konkrétně např. podpora nízkoemisní a bezemisní dopravy, udržitelné mobility, snižování hlukové zátěže, podpora alternativních forem dopravy, osvěta, podpora bezpečnosti, cyklo dopravy, pěší dopravy, multimodality, K+R, revitalizace veřejného prostoru a další.

Adaptační strategie statutárního města Opava na změnu klimatu (2018)	2	Obsahuje podněty řešitelné v předkládané koncepci. Adaptační strategie se v koncepci promítá především prostřednictvím cílů A, B, C, D, F, např. snižování emisí z dopravy a dalších negativních vlivů dopravy, odvedení tranzitní dopravy, podpora udržitelné dopravy, elektromobility, revitalizace veřejných prostranství, ad.
--	---	---

Vazby na koncepční materiály, ke kterým byl identifikován velmi silný (3) nebo silný (2) vztah k PUMM Opava budou podrobněji popsány v dokumentu Vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví v případě, že o nutnosti jeho zpracování rozhodne příslušný úřad v Závěru zjišťovacího řízení.

Možnost kumulace vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s jinými záměry

Vlivy realizace těchto koncepcí budou vzájemně interferovat. Největší vazba je mezi dokumenty na krajské úrovni, tj. zejména se ZÚR a na úrovni místní s ÚP. Lze předpokládat, že tyto a další koncepce s větší vazbou se budou vzájemně doplňovat, tj. budou provázány. Jejich působení tak bude synergické – např. v oblasti dopravní infrastruktury a kvality životního prostředí bude PUMM vycházet z platné Dopravní politiky ČR pro období 2021–2027 s výhledem do roku 2050, Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027 i Strategického plánu rozvoje statutárního města Opavy 2021+ a zpětně může, pokud se tato potřeba objeví, u těchto koncepcí podněcovat změny při jejich budoucí aktualizaci.

V části D jsou předběžně popsány orientační předpokládané vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví. Z tohoto předběžného hodnocení vyplývá, že předpokládané zaměření koncepce bude přispívat ke zlepšování stavu životního prostředí a řešení problémů v oblasti ŽP. Předběžně jsou předpokládány některé mírné negativní vlivy, které mohou plynout např. ze záborů půdního fondu omezeného rozsahu např. při realizaci cyklostezek, parkovišť, parkovacích domů, přeložek, spojek nebo jejich střetů s přírodně hodnotnými lokalitami, příp. možný lokálním navýšením emisí znečišťujících látek do ovzduší a hluku u výstavby přeložek silnic a spojek. Z předběžného hodnocení nevyplývají žádné potenciálně významné vlivy. S ohledem na tyto mírné vlivy není předpokládána kumulace negativních vlivů. Naopak lze předpokládat, že realizace této koncepce bude přispívat ke kumulaci pozitivních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, např. se záměry v oblasti udržitelných forem dopravy.

B.10 PŘEDPOKLÁDANÝ TERMÍN DOKONČENÍ

Finální termín dokončení a schválení koncepce závisí také na dalším vývoji procesu SEA. Předpokládané definitivní schválení dokumentu je v první polovině roku 2023.

B.11 NÁVRHOVÉ OBDOBÍ

Koncepce je zpracována pro střednědobý až dlouhodobý horizont do roku 2038.

B.12 ZPŮSOB SCHVALOVÁNÍ

Koncepce je závazným dokumentem pro Statutární město Opava, respektive Magistrát Statutárního města Opava.

Plán udržitelné městské mobility Opava bude projednán a schvalován Zastupitelstvem města Opavy.

C. ÚDAJE O DOTČENÉM ÚZEMÍ

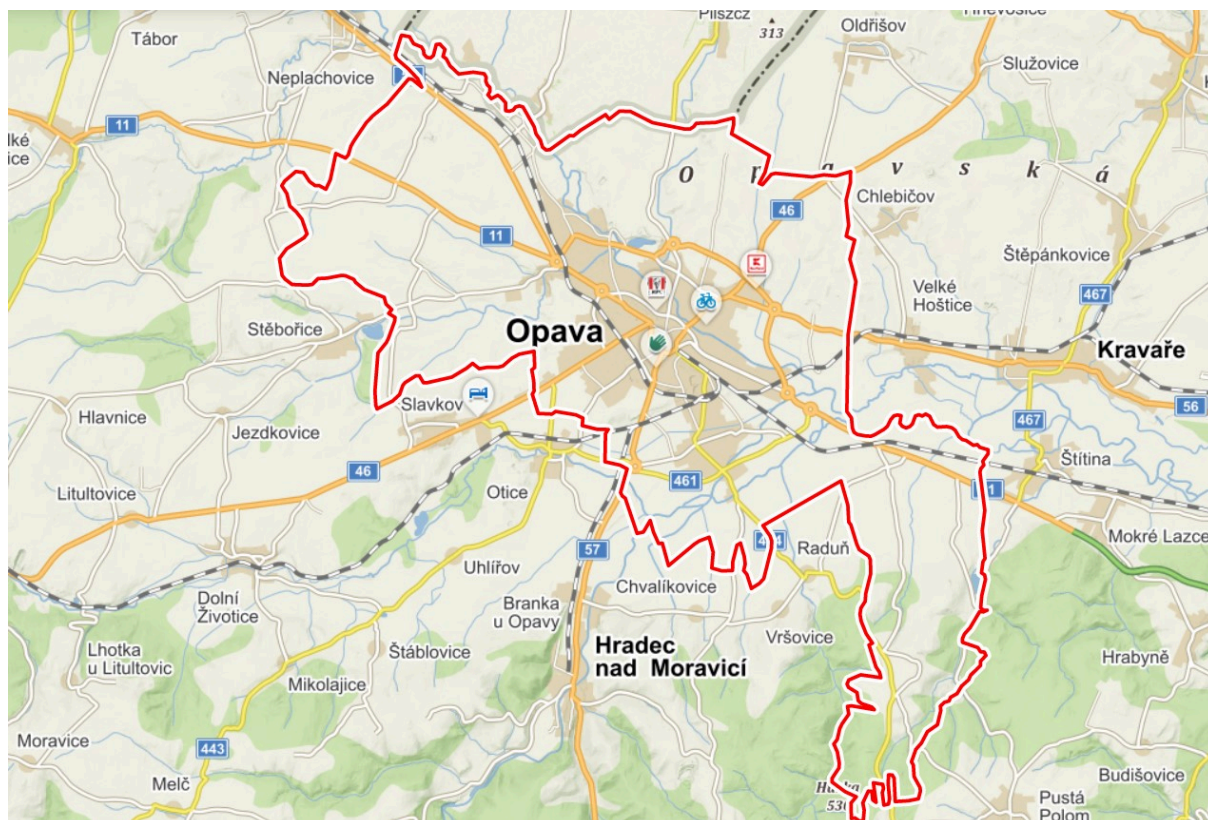
Zpracovatel Oznámení při přípravě níže uvedené kapitoly čerpal především z oficiálně vykazovaných údajů Ministerstva ŽP ČR, Moravskoslezského kraje, města Opavy a z dalších zdrojů. Výše uvedené zdroje byly tam, kde to bylo možné, doplněny dalšími relevantními údaji o stavu životního prostředí, například získanými z aktuálních dokumentů týkajících se stavu ŽP v kraji ve smyslu § 10 b), odst. 3, zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů.

Je nezbytné uvést, že cílem kapitoly o stavu životního prostředí v dotčeném území není provést samoučelnou kompletní analýzu stavu životního prostředí, ale odlišit významné nedostatky a trendy v zatížení jednotlivých složek ŽP i v jejich geografické distribuci tak, aby bylo v rámci zjišťovacího řízení možno zvážit vliv navrhovaných intervencí koncepce na vývoj životního prostředí, nezbytnost posouzení dle zákona č. 100/2001 Sb. i formulaci referenčních cílů životního prostředí, jako základní metody hodnocení vlivů koncepce na ŽP a veřejné zdraví.

C.1 VYMEZENÍ DOTČENÉHO ÚZEMÍ

Územím dopadu pro realizaci koncepce je území města Opavy se zahrnutím dopravních vazeb ve spádovém území města. Teplice se nachází v severozápadní části Moravskoslezského kraje. Vzhledem k charakteru koncepce se dá předpokládat, že opatření budou směřovat primárně na území města, významnější působnost koncepce mimo území města nelze předpokládat.

Vymezení města Opavy je znázorněno na následujícím obrázku.

Obr. 2: Vymezení řešeného území města Opavy (Mapy.cz, 2023)

C.2 VÝČET DOTČENÝCH ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ, KTERÉ MOHOU BÝT KONCEPCÍ OVLIVNĚNY

Koncepce je zaměřena na území města Opavy, které je rozděleno do 16 katastrálních území a 9 městských částí – Komárov, Milostovice, Malé Hoštice, Opava, Podvihov, Suché Lazce, Vávrovice, Vlaštovičky a Zlatníky.

C.3 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ

Statutární město Opava leží v severozápadní části Moravskoslezského kraje, při hranicích s Polskem. Město má rozlohu 90,6 km², k 31. 12. 2021 celkem 54 840 obyvatel a nadmořská výška se pohybuje od 250 do 530 m n. m. Lesnatost na území města odpovídá 5,5 %, podíl zemědělské půdy 73,8 % a podíl orné půdy 65,6 % k roku 2020 (ČSÚ, 2023).

Opava představuje významné historické centrum na řece Opavě, plní funkci administrativního a správního centra okresu. Město je charakteristické mírně zvlněným terénem, přičemž nejvýše položeným místem je vrchol Hůrka 530 m n. m. v jižní části města a nejnižším místem hladina řeky Opavy.

C.3.1 ZDRAVOTNÍ STAV OBYVATEL

Český statistický úřad zveřejňuje data o příčinách úmrtí pouze v rámci krajů a okresů, vzhledem k podobným životním podmínkám v rámci okresu je možné příčiny úmrtí vztáhnout i na samotné město Opavu. V okrese Opava tedy v roce 2021 zemřelo celkem 2 317 obyvatel, z toho nejvíce na nemoci oběhové soustavy (867). Dalšími nejčastějšími příčinami byly novotvary (443), COVID-19 a multisystémový zánětlivý syndrom související s onemocněním COVID-19 (360), nemoci dýchací soustavy (153) a nemoci trávicí soustavy (102) (ČSÚ, 2022).

Prognóza vývoje zdravotního stavu je zpracována na základě současného zdravotního stavu a budoucího populačního vývoje obyvatelstva Moravskoslezského kraje a lze (stejně jako v celé ČR) očekávat následující trendy:

- další prodlužování doby dožití, stárnutí populace a s tím spojené zvyšování počtu lidí ve vyšších věkových skupinách, bude vzhledem k silné závislosti nemocnosti na věku pacientů znamenat další nárůst nemocnosti,
- pokračující změna struktury onemocnění od akutních k chronickým,
- další nárůst počtu závažných chronických onemocnění, zejména:
 - nádorová onemocnění, o onemocnění oběhové soustavy (ischemické nemoci srdeční, cévní nemoci mozku),
 - muskuloskeletální poruchy,
 - metabolické poruchy (diabetes, metabolický syndrom, obezita),
 - astma, chronická obstruktivní onemocnění plic,
 - vysoký krevní tlak,
 - onemocnění ledvin,
 - poruchy zraku,
 - poruchy sluchu;
 - nárůst počtu onemocnění nervového systému (demence a Alzheimerovou choroba).

Je nutné si uvědomit, že ukazatele zdravotního stavu celkově ukazují vliv genetické dispozice, životního stylu vázaného často k zaměstnání, potencující vliv ŽP, historii profesní i osobní. Ukazují také dále na účinnost primární, sekundární či terciární prevence.

C.3.2 KLIMA

Město Opava náleží dle klimatické klasifikace (Quitt, 1971) převážně do mírně teplé oblasti MT10, MT9, MT7. Pro tyto oblasti je charakteristické normální až dlouhé, mírné až teplé, suché až mírně suché léto, přechodné období je krátké s mírným až mírně teplým jarem a mírně teplým podzimem. Zima je krátká až normálně dlouhá, mírná až mírně teplá, suchá až mírně suchá, s krátkým trváním sněhové pokrývky.

Tabulka 3 Základní klimatické charakteristiky dle Quitta (1971)

Klimatická charakteristika	MT7	MT9	MT10
Počet letních dnů	30 až 40	40 až 50	40 až 50
Počet dnů s průměrnou teplotou nad 10°C	140 až 160	140 až 160	140 až 160
Počet mrazových dní	110 až 130	110 až 130	110-130
Počet ledových dní	40 až 50	30 až 40	30 až 40
Průměrná teplota v lednu (°C)	-2 až -3	-3 až -4	-2 až -3
Průměrná teplota v dubnu (°C)	6 až 7	17 až 18	17 až 18
Průměrná teplota v červenci (°C)	16 až 17	6 až 7	7 až 8
Průměrná teplota v říjnu (°C)	7 až 8	7 až 8	7 až 8
Počet dnů se srážkami nad 1 mm	100 až 120	100 až 120	100 až 120
Srážkový úhrn ve vegetačním období (mm)	400 až 450	400 až 450	400 až 450
Srážkový úhrn v zimním období	250 až 300	250 až 300	200 až 250
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	60 až 80	60 až 80	50 až 60
Počet dnů zamračených	120 až 150	120 až 150	120 až 150
Počet dnů jasných	40 až 50	40 až 50	40 až 50

Klima se však v Moravskoslezském kraji, stejně jako na území celé ČR mění. Na území kraje se v budoucnu očekává zvýšení průměrných teplot ve všech měsících roku, s výrazným nárůstem zejména v období července až září. Předpokládán je také výraznější nárůst srážek v jarním období (duben, červen) a částečně i v podzimních měsících (říjen, listopad). Výraznější pokles je předpokládán naopak v letních měsících (červenec a zejména srpen a září). V souvislosti s těmito změnami je možné v zájmovém území očekávat:

- Sucho a snížení zásoby vody v půdě, stres suchem, snížení průtoků ve vodních tocích, pokles hladin vodních zdrojů.
- Nárůst průměrné roční teploty vody, rychlejší průběh většiny nežádoucích chemických reakcí a bakteriálních procesů, snížení kvality vody, ovlivnění kyslíkových poměrů, změny společenstev ve vodních tocích.
- Vlivem vysokých teplot a četnějšími a intenzivnějšími vlnami veder zvýšení úmrtnosti a vyšší zdravotní rizika pro obyvatele, zejména pro zranitelné skupiny (senioři, chronicky nemocní, děti), zhoršení podmínek pro pohodu/kvalitu života obyvatel. Zvýšení nároků na zdravotní péči.

- Ohrožení životů a majetku díky mimořádným událostem, škody na hospodářství a veřejné infrastrukturu (dopravní a technické sítě) (EKOTOXA, 2018).

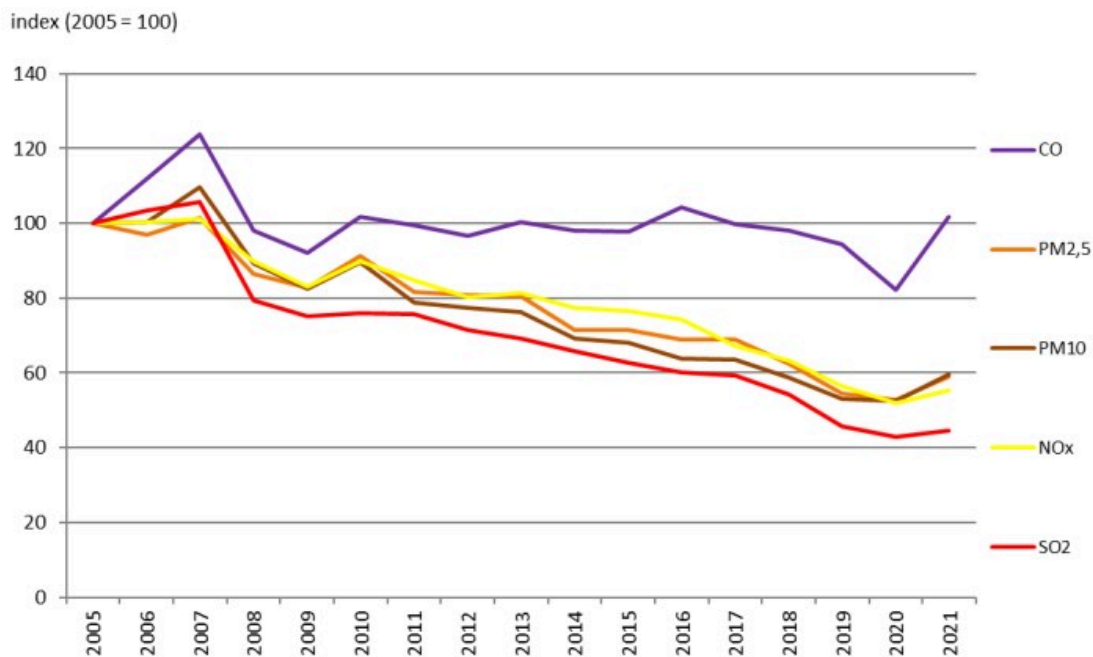
C.3.3 KVALITA OVZDUŠÍ

Emisní situace

Vývoj emisí znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji měl v období 2005–2021 klesající trend s výjimkou emisí CO. Největší pokles byl evidován v dlouhodobém trendu u emisí SO₂ o 55,5 %. Vývoj emisí CO byl ve všech časových horizontech kolísavý, oproti roku 2005 došlo dokonce k nepatrnému nárůstu. V roce 2021 meziročně došlo k nárůstu emisí všech sledovaných látek, což je způsobeno především nízkými emisemi v roce 2020 vlivem opatření v rámci pandemie covid-19. Data pro rok 2021 jsou pouze předběžná, ale lze pozorovat nárůst emisí u všech látek, které jsou emitovány především lokálním vytápěním (chladnější topná sezona). Největší meziroční nárůst byl u emisí CO o 23,5 % (může být také způsobeno změnou vykazování emisí u hutí), PM₁₀ o 13,5 % a PM_{2,5} o 11,6 %.

Celkové emise znečišťujících látek do ovzduší na plochu území v Moravskoslezském kraji v roce 2021 dosahovaly vysoce nadprůměrných hodnot vzhledem k ostatním krajům, podobně jako v předchozích letech, což souvisí s vysokou průmyslovou zátěží a centralizovanou strukturou osídlení. Dlouhodobě se jedná o druhý nejvíce zatížený kraj emisemi v přepočtu na plochu území (po Hl. m. Praha), u emisí CO přepočtených na plochu území je zatížení dokonce nejvyšší.

Znečištění ovzduší v Moravskoslezském kraji bylo v roce 2021 ovlivňováno mnoha různými zdroji, stále především vyjmenovanými zdroji znečišťování (velkými stacionárními zdroji). Moravskoslezský kraj je jediný, kde jsou emise CO (191,4 tis. t) produkovány převážně vyjmenovanými zdroji znečišťování (velkými stacionárními zdroji – energetické a průmyslové podniky), a to konkrétně ze 71,8 %. Emise NO_x (18,5 tis. t) i emise SO₂ (13,0 tis. t) byly též emitovány z vyjmenovaných zdrojů znečišťování (velkými stacionárními zdroji) (57,7 %). Emise PM₁₀ (celkem 4,9 tis. t) a PM_{2,5} (celkem 3,6 tis. t) pocházely převážně z lokálního vytápění domácností. Z důvodu probíhajících metodických změn v emisní inventuře zemědělských zdrojů nejsou údaje o emisích VOC a NH₃ na úrovni krajů k dispozici. Poměr zdrojů emisí základních znečišťujících látek se ve sledovaném období 2005–2021 měnil, největší změna nastala u PM₁₀ a PM_{2,5}, kde podíl vyjmenovaných zdrojů znečišťování (velkých stacionárních zdrojů) klesl, což je dáno instalací filtrů, odlučovačů a dalších technických zařízení v průmyslových podnicích (CENIA, 2022).

Data pro rok 2021 jsou pouze předběžná. Z důvodu probíhajících metodických změn v emisní inventuře zemědělských zdrojů nejsou údaje o emisích VOC a NH₃ na úrovni krajů k dispozici.

Obr. 3: Vývoj emisí znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji [index, 2005 = 100], 2005–2021 (CENIA, 2022)

Silniční doprava je však vzhledem k průmyslovému zaměření kraje a dálkovému přenosu znečištění z Polska pouze jedním z faktorů zhoršujících kvalitu ovzduší v kraji. Ve struktuře emisí znečišťujících látek a skleníkových plynů z dopravy v kraji zaujímal v roce 2021 nejvyšší podíly individuální automobilová doprava, která byla zdrojem 82,2 % celkových emisí z dopravy VOC a 78,4 % emisí CO. Podíl nákladní silniční dopravy byl nejvyšší u emisí skleníkového plynu N₂O (43,8 %) a dále emisí NO_x (34,0 %) a PM (31,9 %).

Emise NO_x, VOC, CO z dopravy v kraji v průběhu období 2000–2021 klesaly, největší celkový pokles byl registrován u emisí CO o 83,9 %. Ve střednědobém a krátkodobém horizontu se tempo poklesu těchto látek zvyšovalo až na více než 6 % ročně v posledních 5 letech. Vývoj emisí příznivě ovlivnila obměna vozového parku vedoucí k růstu zastoupení vozidel splňujících vyšší emisní EURO normy ve vozovém parku. Vývoj emisí PM byl na začátku sledovaného období ovlivněn růstem výkonů nákladní i osobní silniční dopravy v kraji a rostoucím podílem dieselového pohonu ve vozovém parku osobních automobilů. Emise CO₂ z dopravy v období 2000–2021 vzrostly o 54,0 %, růst emisí souvisel s růstem spotřeby paliv a závislostí dopravy na fosilních zdrojích energie.

V závěru sledovaného období byl po propadu emisí v roce 2020 ovlivněném pandemií covid-19 registrován meziroční růst emisí (s výjimkou VOC). Zatímco v případě NO_x a CO byl růst pouze nevýznamný, což indikuje při výrazném růstu přepravních výkonů pokračování příznivého trendu snižování emisní náročnosti dopravy, meziročně výrazněji vzrostly emise PM (o 5,7 %) a zejména skleníkových plynů (CO₂ o 6,7 %) (CENIA, 2022).

Nejvýznamnějšími zdroji znečišťování TZL na území města Opavy jsou lokální topeniště, která produkují více než 45 % z celkového množství emisí TZL. Dalšími významnými zdroji znečišťování TZL jsou vyjmenované zdroje znečišťování (střední a zvláště velké zdroje) (více než 22 %, resp. více než 20 %, z celkového množství emisí TZL produkovaných na území města).

U znečišťování B(a)P na území města Opavy výrazně převažují nad všemi ostatními zdroji lokální topeniště na pevná paliva (především dřevo). Jejich emise tvoří většinu z více než 99 % celkového

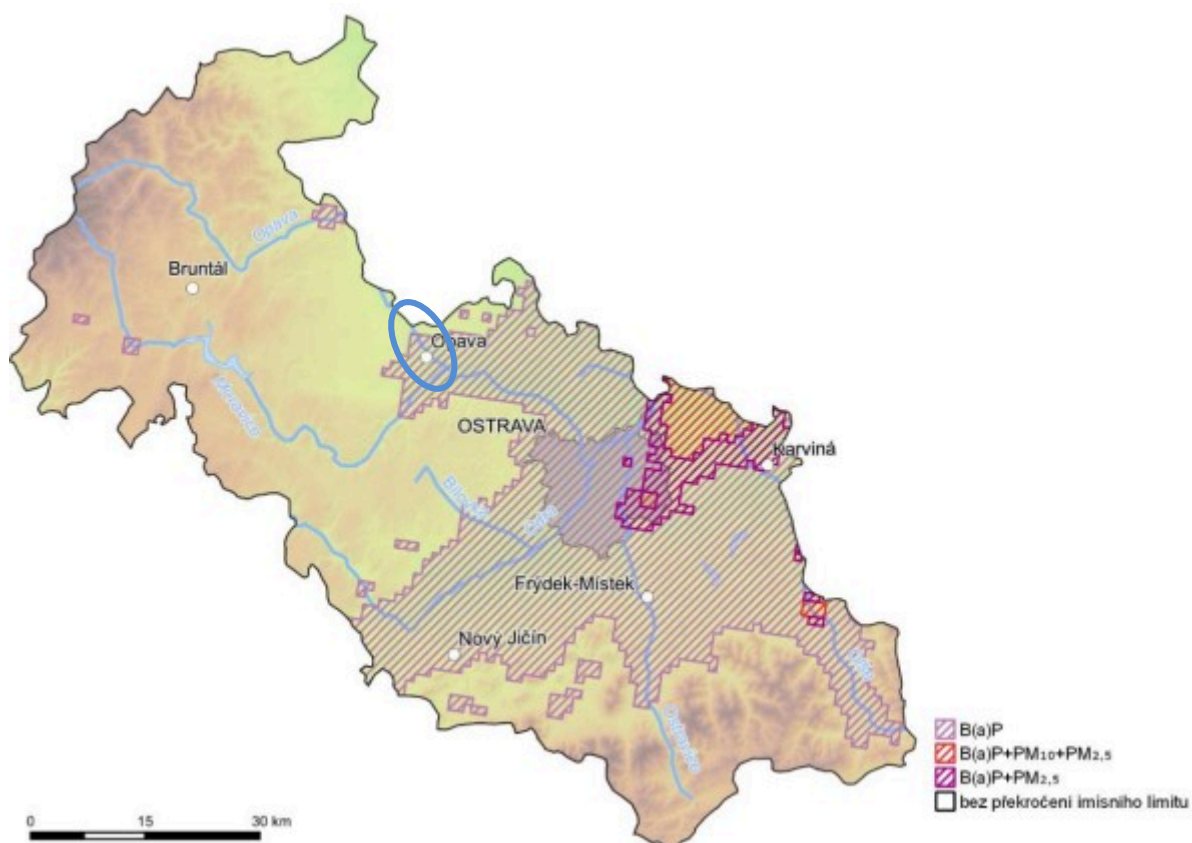
množství emisí B(a)P produkovaných na území města.

Imisní situace

Na území Statutárního města Opavy jsou umístěny stanice imisního monitoringu Opava-Kateřinky a Opava-Komárov.

Imisní limit pro ochranu lidského zdraví vyjádřený roční průměrnou koncentrací B(a)P ($LV=1 \text{ ng}\cdot\text{m}^{-3}$) byl v roce 2021 překročen na lokalitě Opava-Kateřinky. Ostatní imisní limity SO_2 , NO_2 , NO_x , NO , O_3 , PM_{10} a $\text{PM}_{2,5}$ nebyly v roce 2019 na stanicích sítě imisního monitoringu v Opavě překročeny (ČHMÚ, 2022).

Ucelenou informaci o kvalitě ovzduší na území Statutárního města Opavy udává mapa oblastí s překročením imisních limitů. V roce 2021 bylo vymezeno v Moravskoslezském kraji 36,6 % území (což ale odpovídá 86,0 % obyvatel kraje), kde došlo k překročení alespoň jednoho imisního limitu, konkrétně se jednalo o denní průměr PM_{10} a roční průměr $\text{PM}_{2,5}$ a B(a)P (CENIA, 2022).

Obr. 4: Oblasti Moravskoslezského kraje se zaznačením města Opavy (modře) s překročenými imisními limity pro ochranu lidského zdraví, 2021 (CENIA, 2022)

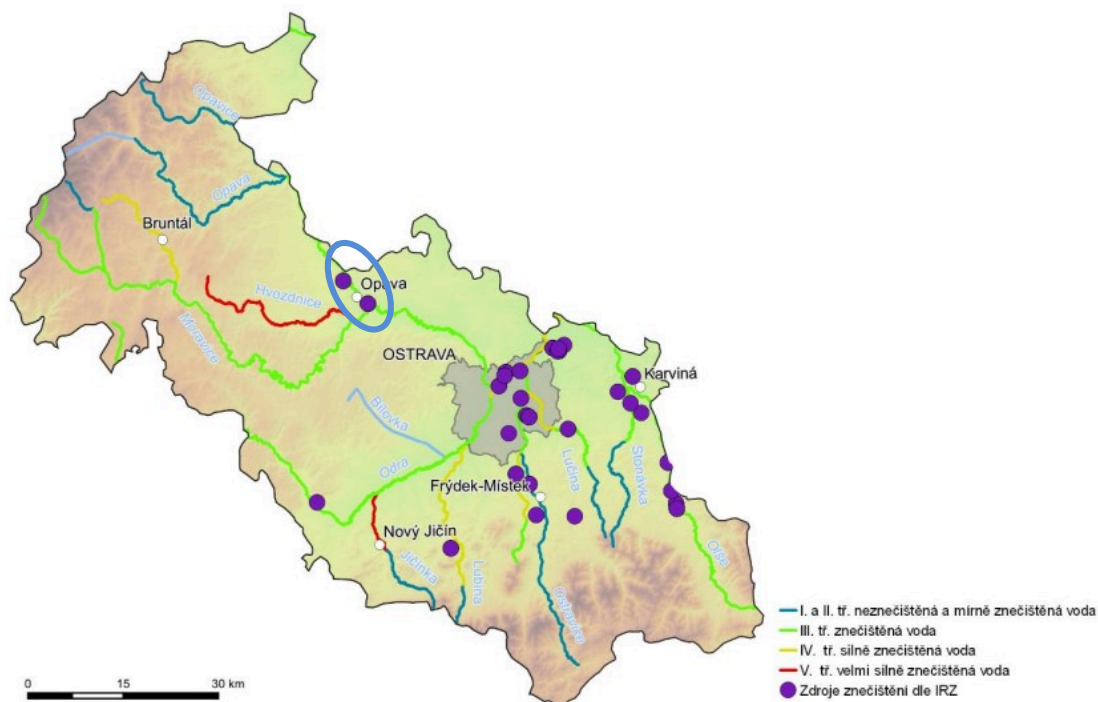
C.3.4 VODA

Hlavními vodními toky na území města jsou řeky Opava a Moravice, jejichž soutok se zde nachází. Obě řeky náleží do povodí Odry. Významnější vodní plochou na území města je Stříbrné jezero (cca 6,6 ha), které se nachází v severní části města a vzniklo zatopením lomu na sádrovec.

Jakost povrchových vod

Znečištění toků v Moravskoslezském kraji je ovlivňováno především průmyslovou a důlní činností, ale i přes jejich přetrvávající působení se stav z dlouhodobého hlediska zlepšuje. Řeky Opava a Moravice v období 2020-2021 dosáhly III. třídy jakosti (znečištěná voda) a řeka Hvozdnice V. třídy jakosti (velmi silně znečištěná voda) (CENIA, 2022). Znečištění pochází z vypouštěných odpadních vod z komunálních i průmyslových zdrojů města Opavy, ČOV města Opavy a z dalších přítoků přivádějících vodu z okolních obcí.

Kvalitu povrchové vody ovlivňuje lidská činnost v podobě komunálního a průmyslového znečištění a znečištění ze zemědělské činnosti. Povrchové vody vykazují organické znečištění, které se uvádí jako biochemická spotřeba kyslíku (BSK₅) případně chemická spotřeba kyslíku (ChSK) a znečištění fosforem. Toto znečištění pochází hlavně z obcí a měst na toku a ze zemědělství. Povodí Odry, s. p., uvádí 23 hlavních bodových zdrojů znečištění vod, mezi které patří také ČOV Opava s hodnotou 13 tun BSK₅/rok. Z přírodních faktorů ovlivňují kvalitu vody zejména srážky a velikost průtoků. Nízký průtok a sucho ohrožují vodní ekosystémy, snižují samočisticí schopnost řeky, zvyšují koncentraci škodlivin a mají dopad na vodní hospodářství. Vysoké průtoky ohrožují okolí řeky záplavami (Opava, 2023).

Mapa je sestavena na základě výsledného zatřídění jednotlivých profilů podle normy ČSN 75 7221, které je dáno nejhůřší třídou z následujících ukazatelů: BSK₅, CHSK_{Cr}, N-NH₄⁺, N-NO₃⁻, P_{celk.}.

Obr. 5: Jakost vody v tocích na území města Opavy (modře), 2020–2021 (CENIA, 2022)

Dle predikcí změn klimatu však bude vzhledem ke sníženým průtokům a vyšším teplotám ve vodních tocích zejména v letním období docházet ke zhoršování kvality povrchových vod, což se může odrazit i na zhoršené kvalitě podzemních vod, přičemž zcela zásadní je dopad na vodní ekosystémy tekoucích vod.

Koupací vody

V rámci monitoringu koupacích vod byla na území města Opavy sledována jedna lokalita – Stříbrné jezero, které bylo vyhodnoceno jako lokalita vhodná ke koupání (CENIA, 2022; Geoportál, 2023).

Chráněné oblasti přirozené akumulace vod

Oblasti, které pro své přírodní podmínky tvoří významnou přirozenou akumulaci vod, vyhláší vláda nařízením za chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV). V chráněných oblastech přirozené akumulace vod se v rozsahu stanoveném nařízením vlády limituje řada aktivit.

Na území města Opavy se nenachází CHOPAV.

Zranitelné a citlivé oblasti

Zranitelné oblasti jsou území, kde se vyskytují

- a) povrchové nebo podzemní vody, zejména využívané nebo určené jako zdroje pitné vody, v nichž koncentrace dusičnanů přesahuje hodnotu 50 mg/l nebo jí mohou dosáhnout,
- b) povrchové vody, u nichž v důsledku vysoké koncentrace dusičnanů ze zemědělských zdrojů dochází nebo může dojít k nežádoucímu zhoršení jakosti vody.

Zájmové území není součástí zranitelné oblasti.

Citlivé oblasti jsou vodní útvary povrchových vod,

- a) v nichž dochází nebo v blízké budoucnosti může dojít v důsledku vysoké koncentrace živin k nežádoucímu stavu jakosti vod,
- b) které jsou využívány nebo se předpokládá jejich využití jako zdroje pitné vody, v níž koncentrace dusičnanů přesahuje hodnotu 50 mg/l, nebo
- c) u nichž je z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem nutný vyšší stupeň čištění odpadních vod,

Dle Nařízení vlády č. 401/2015 Sb. jsou všechny povrchové vody na území ČR vymezeny jako citlivé oblasti.

Zásobování vodou

Dodávaná pitná voda pochází z 94 % z centrálních zdrojů vodárenské soustavy „Ostravský oblastní vodovod“. Město je v současnosti zásobováno ze tří vodních zdrojů – z 94,5 % zásobuje Opavu vodní nádrž Kružberk a dalšími zdroji jsou Jaktařský zářez (z roku 1886 a do vybudování nádrže Kružberk hlavní zdroj vody pro Opavu), který se na zásobování podílí 5,5 %, a prameniště ve Velkých Hošticích, které za určitých tlakových podmínek zásobuje Opavu-Kateřinky a slouží jako doplňující zdroj. Podle výsledků Sčítání lidu, domácností a bytů 2011 je na veřejný vodovod v Opavě napojeno 94 % obydlí bytů, podle evidence SMVaK to v roce 2012 bylo 99,8 % obyvatel.

Největšími úpravkami vody jsou Podhradí (maximální kapacita 2200 l/s), Nová Ves u Frýdlantu n. O. (2200 l/s) a Vyšší Lhoty (450 l/s). Spotřeba pitné vody domácnostmi v roce 2012 byla 32,9 m³ na obyvatele, tj. cca 90 l na osobu a den. V celé ČR klesla za posledních 20 let denní spotřeba vody na osobu o více než třetinu a nyní se spotřeba domácností pohybuje okolo 90 litrů denně. Z tohoto hlediska je spotřeba pitné vody v Opavě průměrná. V některých částech města jsou obyvatelé zásobováni vodou ze studní.

Zejména v posledních letech se na území ČR, Statutárního města Opava nevyjímaje, projevuje nedostatek vody pro zavlažování, nejen v letním období. S predikcí změn klimatu v letech následujících bude docházet k častějšímu výskytu sucha, a to včetně sucha hydrologického (Opava,

2023).

Nerovnoměrné rozložení srážek může vést k dlouhodobé pasivní hydrologické bilanci, a tedy k lokálnímu poklesu zásob vodních zdrojů. Hlavní problém představuje zmenšení zásob ve sněhové pokrývce a posun tání směrem do zimy. Tím dojde ke snížení dotace podzemních vod a k poklesu průtoků zejména v málo vodných obdobích na přechodu léta a podzimu, což bude mít dopad na vydatnost dostupných vodních zdrojů (EKOTOXA, 2018).

Odpadní vody

Na území místní části Opava-město se nenachází žádný větší producent odpadních vod a 100 % území je odkanalizováno stávající kanalizací, která je vyhovující jak kapacitně, tak i po stránce technické.

Na území městských částí Komárov, Milostovice, Malé Hoštice, Suché Lazce, Podvihov, Vlastovičky se nachází celá řada drobných podnikatelských aktivit a objektů občanské vybavenosti, které z pohledu řešené problematiky nejsou významnými producenty odpadních vod. Ve Vávrovicích v průmyslové zóně se nachází celá řada průmyslových podniků (Femont, Ferram, Agrozem, Opavská strojírna, Ritschny kovošrot a sběrné suroviny, s.r.o., Opava, Mlýn Herber, spol. s r.o., a Cukrovar Hrušovany-závod Opava na Palhanci). Na jihozápadě území u státní silnice I/57 se nachází nový areál závodu Opavia. V Komárově, Milostovicích a Podvihově je vybudován nesoustavný systém dešťové kanalizace (jedná se zejména o postupné zatrubnění stávajících odvodňovacích příkopů betonovými troubami), přičemž stav odvedení dešťových vod v průběhu extrémních srážkových událostí je neuspokojivý.

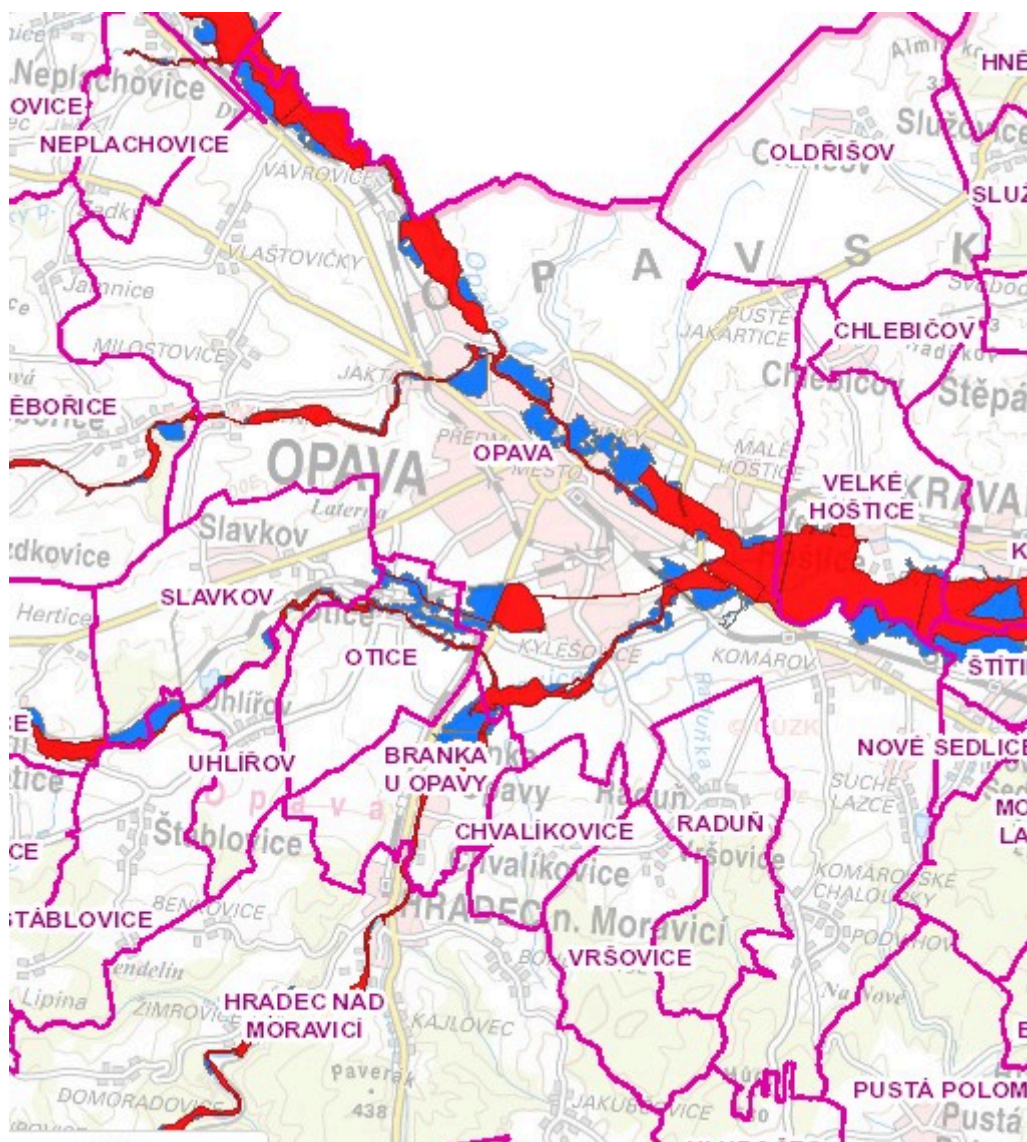
Čištění odpadních vod je v Komárově a Podvihově zajištěno v domovních septicích, částečně jsou odpadní vody napojeny do žump. Pro odkanalizování stávající zástavby je navržena výstavba splaškové kanalizace oddílné stokové soustavy. Stávající kanalizace bude ve výhledu využita k odvedení dešťových vod do recipientu.

Splaškové odpadní vody v Malých Hošticích ze stávajících nemovitostí jsou svedeny na centrální čerpací stanici. V současné době je v Malých Hošticích, Vávrovicích, Zlatníkách, Milostovicích a Vlastovičkách vybudována kombinovaná (resp. oddílná) kanalizace a dešťové vody jsou svedené dešťovou kanalizací do místních recipientů. V současné době je 100 % území odkanalizováno. V Suchých Lazcích je v současné době vybudována soustavná jednotná kanalizační síť. Je navržena výstavba nové splaškové kanalizace. Čistírny odpadních vod se nachází v Opavě-Vávrovicích, v Opavě-Zlatníkách a v Opavě-Vlastovičkách.

Likvidace odpadních vod je částečně zajištěna na centrální mechanicko-biologické ČOV (PRVKÚK, 2021).

Povodňová ochrana

Významným limitem území, který je nutné při rozvoji a využití území respektovat, jsou záplavová území. Záplavová území jsou stanovena na vodních tocích Opava, Moravice, Hvozdnice, Velká. V době zvýšených průtoků je ohrožena především zástavba nacházející se v bezprostřední blízkosti vodních toků. Zástavba je ohrožena především při průtoku Q_{100} .

Obr. 6: Stanovené záplavové území Q_{100} (modře) a aktivní zóna (červeně) na území města a v blízkém okolí (Geoportal MSK, 2023)

Město Opava je z hlediska možného zaplavení chráněno proti stoleté vodě. Výjimku tvoří část obce Vávrovice, obec Držkovice a lokálně některé nezastavěné plochy podél toků Hvozdnice, Moravice a Opavy.

Pro snížení rizika vzniku záplav a pro omezení jejich dopadu na území města byl připraven projekt Realizace přírodně blízkých protipovodňových opatření na území Opavy. Tato opatření spočívají především v obnově přírodně blízkého stavu toků a jejich niv a obnovení přirozených funkcí krajiny při zadržování vody. Projekt je zaměřen na navržení ekologicky šetrných protipovodňových a protierozních opatření na území města Opavy (celkem 90,54 km²). Jedná se o katastrální území Držkovice, Jaktař, Jarkovice, Kateřinky, Komárov, Komárovské Chaloupky, Malé Hoštice, Milostovice, Opava-Město, Opava-Předměstí, Palhanec, Podvihov, Suché Lazce, Vávrovice, Vlaštovičky a Zlatníky (Opava, 2023).

Povodňová problematika rovněž souvisí s problematikou změn klimatu. Do budoucna se v této souvislosti předpokládá nárůst četnosti výskytu a intenzity extrémních meteorologických jevů, mezi které patří nejen povodně, ale také delší období sucha a nárůst teploty. Problém v poslední době představují také přivalové (bleskové) povodně, kdy zejména na malých vodních tocích dochází během

velmi krátké doby (desítek minut až několika hodin) k prudkému vzestupu hladiny a jejímu následnému rychlému poklesu. Nejčastější příčinou vzniku takovýchto povodní jsou intenzivní přivalové srážky spojené s výskytem silných bouřek v letním období. Přivalovým povodním často předchází plošný odtok vody po svazích (POVIS, 2018). Bude tedy nutné věnovat pozornost adaptaci na změnu klimatu a z ní vyplývajících jevů, např. prostřednictvím úpravy vodního režimu v krajině, kdy je doporučováno jak zvyšování retence vody v krajině, tak umožnění rozlivu povodňových vod. Také ve městech je nezbytné reagovat na potenciální změny, zejména na zvyšující se teploty v rámci tepelných ostrovů měst.

C.3.5 GEOMORFOLOGICKÉ A GEOLOGICKÉ POMĚRY A SUROVINOVÉ ZDROJE

Území opavského okresu se rozkládá na rozhraní dvou velkých geologicky rozdílných celků – staršího Českého masívu na západě a mladších Karpat na východě. Dále je území členěno na Krkonoško-jesenické soustavy a Středopolské nížiny, podsoustavy Jesenické (západní část) a Slezské nížiny (východní část), celků Nízký Jeseník (západní a jihovýchodní část) a Opavská pahorkatina (východní část), podcelků Vítkovská vrchovina (jihovýchodní část), Stěbořická pahorkatina (západní část), Hlučínská pahorkatina (severovýchodní část) a Poopavská nížina (centrální část) a okrsků Zlatnická pahorkatina, Opavsko-moravická niva, Otická nížina, Koběřícká pahorkatina, Kravařská rovina, Komárovská nížina, Heřmanická vrchovina a Těškovická pahorkatina (MapoMat, 2023).

Během prvohor bylo území součástí variského horstva. V devonském období bylo území zalito mořem a vytvořily se zde vrstvy usazenin – pískovce, slepence a břidlice. Karbonského stáří jsou horniny podloží opavské pánve. V druhohorách bylo Opavsko souší, jedná se o relativně klidné období. Z druhor jsou známé horniny z vrtu u Hněvošic. V období třetihor bylo území zaplaveno mořem a během třetihorního vrásnění byla parovina Nízkého Jeseníku rozlámána, na zlomových liniích se projevila sopečná činnost (neovulkanity u Otice – Kamená hora, Hůrka u Štěplovce, k výlevům čediče došlo u Kobeřic a Budišovic. Na území České republiky zasáhl v saalském a elsterském zalednění okraj severského pevninského ledovce. Opavsko bylo pokryto ledovcem téměř z poloviny své rozlohy. Pozůstatkem zalednění jsou ledovcové uloženiny – glacienní sedimenty, nacházející se právě v oblastech, které byly pokryty pevninskými nebo horskými ledovci. Mezi glacienní sedimenty na území Opavska patří souvkové hlíny (v okolí Uhlířova, Opavy, Kravař, Štěpánovic, Píště a Vřesiny), glacialakustrinní písky, glacialakustrinní jíly a varity a horniny skalního podkladu. V souvkovém materiálu jsou přítomny horniny severoevropského původu, zejména ze Skandinávie a Pobaltí, k nimž patří i bludné balvany (Hájčiková, P., 2007).

Na zájmovém území se nachází chráněné ložiskové území (CHLÚ) Kateřinky (sklářské a slévárenské písky) a Jaktář (cihlářské suroviny).

Na území města Opavy se nacházejí dvě výhradní ložiska sklářských a slévárenských písků (Palhanec-Vávrovice) a cihlářské suroviny (Opava-Jaktář). Ložiska nevyhrazených zdrojů představují Kylešovice (štěrkopísky), Kylešovice-Raduň (štěrkopísky), Štítina-západ (štěrkopísky) (SURIS, 2023).

V minulosti by těžena zejména Břidlice u Háje, Hlubočce, Budišovic, Čermné, Deštné, Svobodných Heřmanic a Zálužného. Pískovec je těžen v povrchových lomech u Jakubčovic, Kajlovce a v Mladecku. Naleziště sádrovce bylo v městské části Kateřinky, kde je v současnosti vytěžený sádrovcový důl zatopen a využíván jako přírodní koupaliště k rekreaci. Dalším místem výskytu sádrovce jsou Kobeřice (Hájčiková, P., 2007).

Na území města není evidován žádný sesuv (Svahové nestability, 2023). Mezi silně erozně ohrožené lokality patří zejména území v části Podvihov a Předměstí (LPIS, 2023).

C.3.6 PŮDA A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

V Opavě převažovala v roce 2021 zemědělská půda, která tvoří 6 680,0 ha, tj. 73,8 %. Největší rozlohu

tvoří orná půda na ploše 5 944,3 ha (65,6 % z celkové rozlohy). Zahrady zaujímají plochu 412,5 ha (4,6 %), trvalý travní porost 320,9 ha (3,5 %) a ovocné sady 2,4 ha (0,03 %).

Oproti tomu nezemědělská půda tvořila 2 376,6 ha, což odpovídá 26,2 % rozlohy území města s největším zastoupením ostatních ploch (sklady, území pro těžbu, komunikace a další plochy, které nelze zařadit jinak) o rozloze 1 222,1 ha (13,5 %) a dále lesních pozemků 501,1 ha (5,5 %), zastavěných ploch a nádvoří 492,7 ha (5,4 %) a vodní plochy 160,7 ha (1,8 %). Skladba využití jednotlivých ploch a jejich funkcí se v průběhu několika let výrazně nemění. Postupně však dochází k úbytku rozlohy orné půdy (v roce 2010 zaujímala celkem 5 976,6 ha, tj. 66,0 %, a v roce 2015 celkem 5 973,2 ha, tj. 65,9 %) a lesních porostů (v roce 2010 zaujímaly celkem 506,5 ha, tj. 5,6 %, a v roce 2015 celkem 506,0 ha, tj. 5,6 %) (ČSÚ, 2023; Opava, 2023).

Negativní dopad na biodiverzitu má trend soustřeďovat zemědělské pozemky do větších půdních bloků. Rovněž narůstá trend využívání intenzivních technologií a způsobů obhospodařování.

Územním plánem Opavy jsou navržena protierozní a protipovodňová opatření v povodí Mlýnského náhonu, Kateřinského potoka, Pilštského potoka, Hoštaty, Milostovického potoka a Opavy, která řeší odvodnění problémových ploch pomocí stávajících a navržených příkopů, průlehu a stok dešťové kanalizace zaústěných do Mlýnského náhonu, Kateřinského potoka, Pilštského potoka, Hoštaty, Milostovického potoka a bezejmenného levobřežního přítoku Opavy.

V Opavě je erozní ohroženost půd nejvyšší v jihovýchodní části města (Podvihov) (VUMOP, 2023).

C.3.7 LESY

Lesy tvoří velice malou část města, tedy 5,5 %. Významná část z nich je ve vlastnictví Lesů České republiky, s.p. a fyzických osob. Pozemky ve vlastnictví města spravují Městské lesy Opava, které hospodaří celkem na 2 247,2 ha pozemků.

Velkou část lesů tvoří smíšené porosty. Jehličnaté stromy jsou v současné době poškozovány suchem, kůrovcem a dalšími chorobami. Jsou náchylnější k vysokým teplotám. Žádoucí je proto postupná přeměna jejich druhové skladby k přírodě bližšímu složení (ÚHÚL, 2023).

Lesy plní kromě hospodářské celou řadu dalších funkcí. Významná je rekreační, neboť lesy slouží celému spektru návštěvníků, od cyklistů, přes pěší nebo v zimě pro běžecké lyžování. Významná je také funkce retenční, kdy lesy jsou velkým rezervoárem vody. Potenciál je v jejím dalším zadržování pomocí tůní nebo drobných vodních ploch.

Mimo lesní porosty je v řešeném území zastoupena strukturní zeleň, která v okrajových částech zastavěného území přechází až do obytného prostředí města, propojuje městskou část s přírodním prostředím v krajině.

Důležitým krajinným prvkem je doprovodná zeleň podél vodotečí, místních a polních komunikací. Nejvýraznější břehové porosty jsou podél řeky Opavy mimo centrum města, Moravice, Hvozdnice a dalších.

Městská zeleň je nenahraditelnou biologickou složkou životního prostředí pro městské obyvatele, chrání je před faktory poškozující životní prostředí - hluk, prach, zachycuje znečištění ovzduší.

V Opavě, vzhledem i k poměru zastoupení lesních porostů, není problémem odumírání smrkových porostů. Jedná se však o dlouhodobější problém, který je způsoben kombinací více faktorů – nepříznivé klimatické podmínky (sucho, méně srážek), škůdci (kůrovec a václavka), menší odolnost lesa v důsledku založení porostů v nevhodném prostředí (nepůvodnost smrku, výsadba na nevhodných stanovištích), nevhodné způsoby hospodaření v lesích v minulosti, které nezohledňovaly přirozenou skladbu lesa a další. Poslední roky byly roky s extrémně suchým létem, které pozitivně ovlivnilo populace kůrovce, a to v takové míře, že došlo k jeho plošnému přemnožení na mnoha

místech kraje i ČR.

Problém odumírání smrkových porostů je problémem celého území České republiky. Odumírání porostů je spojeno především s porosty nižších nadmořských výšek, u smrku je tento interval mezi 300 – 1 000 m n. m. Kromě výše zmíněného vlivu tohoto faktu na ekonomickou a hospodářskou situaci v oblasti (dřevozpracující průmysl, stavebnictví) se tyto podmínky mohou mít také vliv na zdraví a pohodu obyvatel, kdy absence lesa a vzrostlé zeleně působí negativně na psychiku člověka. Tímto faktorem může být také ovlivněna oblast cestovního ruchu, protože návštěvníci se do oblasti vydávají také kvůli jeho přírodním krásám. Problémem při obnově lesů však mohou být, kromě již narušených půd vodní erozí a nedostatku zejména bazických prvků v půdě důležitých pro růst stromů v důsledku kumulované depozice imisí v lesních půdách v průběhu minulých let, také vysoké stavy spárkaté zvěře, včetně nepůvodních druhů (např. daněk), které okusují semenáčky a brání tak založení lesa nového.

C.3.8 PŘÍRODA A KRAJINA

Obecná ochrana přírody a krajiny představuje ochranu krajiny, rozmanitosti druhů, přírodních hodnot a estetických kvalit přírody, ale také ochranu a šetrné využívání přírodních zdrojů. Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny rozlišuje:

- obecnou ochranu krajiny (ÚSES, VKP, krajinný ráz, přírodní park a přechodně chráněné plochy)
- obecnou ochranu druhů – veškeré druhy rostlin a živočichů včetně jejich stanovišť jsou chráněny před ničením, poškozováním, sběrem či odchytém. Důležitým nástrojem je ochrana volně žijících ptáků, ochrana dřevin rostoucích mimo les a péče o handicapované živočichy a úprava činnosti záchranných stanic.
- obecná ochrana neživé části přírody a krajiny (ochrana jeskyní, přírodních jevů na povrchu, které s jeskyněmi souvisejí a paleontologických nálezů a minerálů).
- zvláštní ochranu vybraných, vzácných nebo vědecky a kulturně významných druhů rostlin a živočichů (druhy kriticky ohrožené, silně ohrožené a ohrožené)
- V rámci obecné ochrany přírody a krajiny je věnována pozornost také problematice nepůvodních, invazních druhů rostlin a živočichů.

Územní systém ekologické stability

Územní systém ekologické stability (ÚSES) je vzájemně propojený soubor přirozených i pozmeněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Hlavním smyslem ÚSES je posílit ekologickou stabilitu krajiny zachováním nebo obnovením stabilních ekosystémů a jejich vzájemných vazeb.

V řešeném území je vymezen územní systém ekologické stability nadregionální, regionální i lokální úrovně. Z prvků ÚSES se v řešeném území nachází:

- nadregionální biocentrum
- nadregionální biokoridor
- regionální biocentrum
- regionální biokoridor
- lokální biocentrum
- lokální biokoridor

- interakční prvky

V současné době je ÚSES na území města Opavy ve všech svých úrovních nefunkční. Největší problémy, které způsobují nefunkčnost ÚSES, vytvářejí antropické bariéry (zástavba, silniční sítě, ochranný systém hrazení potoků a řek, velké území s velmi nízkou ekologickou stabilitou – území je z hlediska ÚSES velmi špatně propustné). Tato problematika souvisí s přístupem vlastníků pozemků (Opava, 2023).

Významné krajinné prvky (VKP)

Významný krajinný prvek je dle zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění definován jako ekologicky a geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utvářející její typický vzhled nebo přispívající k udržení její stability.

Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 zákona č.114/1992 Sb. orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků.

Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy.

Na území města se nachází řada VKP ze zákona (např. vodní toky, údolní niva či rybník) a 17 registrovaných VKP (MapOpava, 2023; Opava, 2023).

Přírodní parky

K ochraně krajinného rázu je dle § 12 odst. 3 možno zřídit přírodní park, v němž je možné obecně závazným právním předpisem omezit takové využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území. Institut přírodního parku je využíván zejména tam, kde se nachází krajinné celky s významnými estetickými hodnotami, zastoupením přírodních prvků a harmonicky začleněnými kulturními fenomény.

Do zájmového území v části Podvihov zasahuje jeden přírodní park – Moravice (MapoMat, 2023).

Památné stromy

Památné stromy jsou přesahovým tématem ochrany přírody a krajiny, velký význam mají nejen jako přírodní hodnota, ale i jako hodnota historická, kulturní a společenská.

Na území města se nachází 8 památných stromů (dub červený, jasan v Opavě, platan javorolistý a pět tisíc červených) (ÚSOP, 2023).

Ramsarské mokřady

Ramsarská úmluva o mokřadech má mezinárodní význam a tyto mokřady jsou vnímány především jako biotopy vodního ptactva. Úmluva byla podepsána prvními státy 2. 2. 1971 v iránském městě Ramsar, v platnost vstoupila v roce 1975. Úmluva vytváří rámec pro celosvětovou ochranu a rozumné užívání všech typů mokřadů.

Na území města Opavy se žádná území zařazena na seznam mokřadů, mezinárodního významu chráněných Ramsarskou úmluvou, nevyskytují (MapoMat, 2023).

Péče o živočichy

V České republice existuje od roku 1997 Národní síť stanic pro handicapované živočichy, která

sdužuje subjekty pečující o zraněné a nemocné volně žijící živočichy. Jejich cílem je zajistit pomoc těmto živočichům a umožnit jejich plnohodnotný návrat do přírody. V případě, že je zranění vážné a neumožňuje zvířeti plnohodnotný návrat do volné přírody, je ponecháno trvale ve stanici.

Statutární město Opava spadá pod jednu záchranou stanici, a to Bartošovice. Stanice je členem Národní sítě záchraných stanic, kterou koordinuje Český svaz ochránců přírody (ČSOP) (MŽP, 2023b; ZS, 2023).

Invazní druhy

Specifickou problematikou v obecné ochraně rostlin a živočichů je problematika invazních druhů, tedy těch druhů, jejichž introdukce a/nebo šíření ohrožuje biologickou diverzitu. Negativním působením nepůvodních druhů je pronikání do „přirozených“ společenstev a potlačování původních druhů. Následně dochází k rozvrácení společenstva a často tento proces končí vznikem silně pozměněných (v extrémních případech monocenózních) společenstev, která jsou výrazně druhově ochuzena. Dalším negativem jsou zdravotní rizika některých invazních rostlin, které mohou obsahovat jedovaté, nebo fototoxické látky, případně silné alergenů.

Mezi nejproblematictější invazní druhy se na území Moravskoslezského kraje řadí bolševník velkolepý (*Heracleum mantegazzianum*), netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*) a všechny 3 druhy křídlatek (*Reynoutria* sp.), které se intenzivně vegetativně šíří.

Zvláštní územní ochrana přírody a krajiny představuje jeden z nejvýznamnějších nástrojů ochrany přírody a krajiny. Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny vymezuje a zajišťuje:

- národní parky (NP), chráněné krajinné oblasti (CHKO), národní přírodní rezervace (NPR), přírodní rezervace (PR), národní přírodní památky (NPP) a přírodní památky (PP). Cílem ochrany bývá nejčastěji udržení nebo zlepšení dochovaného stavu území nebo ponechání území, či jeho části, samovolnému vývoji.
- lokality soustavy Natura 2000 tvořena vyhlášenými ptačími oblastmi (PO) a evropsky významnými lokalitami (EVL).

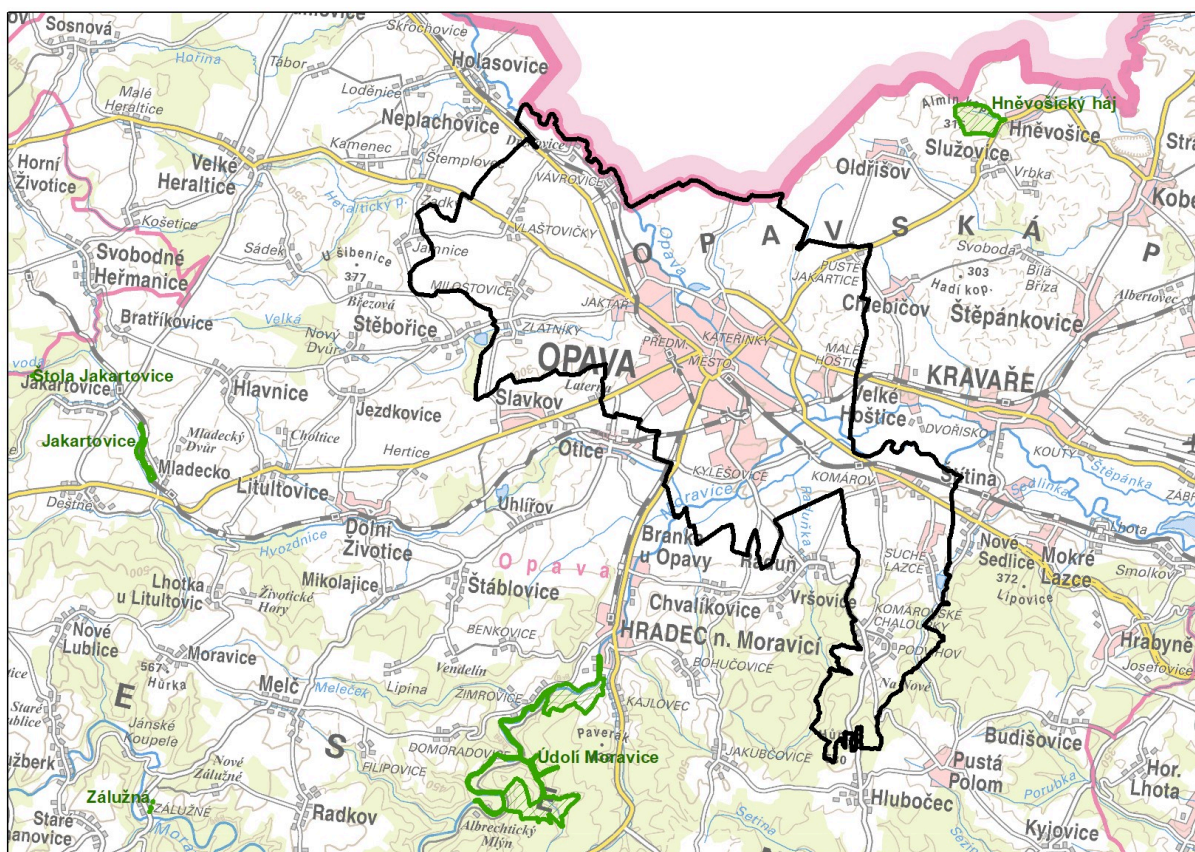
Chráněná území

Na území města se nenachází žádná chráněná území. Pouze v blízkosti lze najít PP Heraltický potok, PP Otická sopka, PR Hvozdnice, PR Koutské a Zábřežské louky, NPP Odkryv v Kravařích, PP Údolí Moravice, PR Hořina, PP Hůrky (MapoMat, 2023; ÚSOP, 2021).

Natura 2000

Do zájmového území města Opavy nezasahují žádné ptačí oblasti (PO) ani evropsky významné lokality (EVL). Ve vzdálenosti 4 km se nachází EVL Hněvošický háj a EVL Údolí Moravice, již ve větší vzdálenosti EVL Jakartovice a EVL Štola Jakartovice.

Jejich vymezení vůči území města je znázorněno na obrázku níže.

Obr. 7: Evropsky významné lokality v blízkosti území města Opavy (AOKP ČR, 2023)

C.3.9 STARÉ EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE

Za starou ekologickou zátěž (SEZ) se považuje závažná kontaminace horninového prostředí, podzemních nebo povrchových vod, ke které došlo nevhodným nakládáním s nebezpečnými látkami v minulosti (zejména se jedná např. o ropné látky, pesticidy, PCB, chlorované a aromatické uhlovodíky, těžké kovy apod.). Tento závažný stav byl způsobem používáním k životnímu prostředí nešetrných, ale ve většině případů povolených technologií a chemických látek. Nejedná se o produkt současných činností ani současných havarijních stavů. SEZ ohrožuje zdraví člověka nebo složky životního prostředí a její původce již neexistuje nebo není znám.

Dle „Systému evidence kontaminovaných míst“ (SEKM), tj. evidence informací o kontaminovaných a potenciálně kontaminovaných místech, ekologických újmách a lokalit s řešenou ekologickou újmou, je ve městě Opavě evidováno 21 schválených starých ekologických zátěží, které by měly být postupně sanovány. Nejvíce lokalit SEZ představují kontaminované areály - průmyslová či komerční lokalita (10).

Níže uvádíme čtyři nejrizikovější lokality vyskytující se v zájmovém území. U prvních dvou je potvrzeno aktuální neakceptovatelné zdravotní riziko a nutnost bezodkladného nápravného opatření (A3) a u dalších je kontaminace nad úroveň přípustných legislativních limitů, nemožnost využívání lokality v souladu s platným územním plánem nebo šíření kontaminace z lokality a existuje zde nutnost realizace nápravného opatření (A2). Dále se mezi SEZ na území města Opavy nachází např. Komasa spol. s r.o., kde v současnosti probíhají sanační práce (SEKM, 2023).

Tabulka 4 Staré ekologické zátěže ve městě Opavě (SEKM, 2023)

Kategorie priority	Název lokality	Obec, k.ú.	Původ kontaminace	Kontaminace a rizika
A3	IVAX Pharmaceuticals s.r.o. (v současnosti Teva Czech Industries s.r.o.)	Komárov u Opavy	chemický průmysl (léčiva, gumárenství, plasty, umělá vlákna...)	k. půdy, povrchových a podzemních vod, r. kontaminace zdrojů pitné vody a jejich vnější ochr. pásma, zemědělské půdy, ÚSES, útvarů podzemních vod s vodohospodářským významem a jiných
A3	FILSON Opava	Jaktař	doprava a distribuce (produktovody, distribuční sklady)	k. půdy a podzemních vod, r. kontaminace zdrojů pitné vody a jejich vnější ochr. pásma, zemědělské půdy, ÚSES
A2	Skládka Březinka	Komárov u Opavy	chemický průmysl (léčiva, gumárenství, plasty, umělá vlákna...)	k. půdy, povrchových a podzemních vod, r. kontaminace VKP, přírodních památek, zdrojů pitné vody a jejich vnější ochr. pásma, zemědělské půdy, ÚSES a jiných
A2	České dráhy - Depo kolejových vozidel Opava	Opava-Předměstí	doprava a distribuce (produktovody, distribuční sklady)	k. půdy a podzemních vod, r. kontaminace zemědělské půdy, ÚSES, památkové zóny

Jako brownfield je označována nemovitost (pozemek, objekt, areál), která je nedostatečně využívaná, zanedbaná a může být i kontaminovaná. Vzniká jako pozůstatek průmyslové, zemědělské, rezidenční, vojenské či jiné aktivity. Brownfield nelze efektivně využívat, aniž by proběhl proces jeho regenerace.

Ve městě Opavě existuje mnoho nevyužitých ploch. Město ale vlastní pouze zanedbatelné množství těchto areálů a má velice malý vliv na vlastníky areálů.

Dle databáze CzechInvestu (2023) jsou na území města 2 významné lokality typu brownfields:

- Dukelské kasárny Opava
- Výrobní a skladovací areál v Opavě

V současné době (2023) probíhá přestavba areálu Dukelských kasáren, kdy část plochy bude zastavěna bytovými domy.

C.3.10 ODPADY

Město má zpracovaný Plán odpadového hospodářství statutárního Opavy na období 2017-2027. Údaje v něm uvedené se vztahují k roku 2015, proto je níže uvedený text doplněn o aktuální vývoj na úrovni ORP Opavy (nejnižší dohátelná úroveň).

Celková produkce odpadů Statutárního města Opavy od roku 2011 postupně klesala a v roce 2015 činila celkem 25 334,0 tun odpadů, z toho 191,1 tun nebezpečného odpadu. Celkově se v roce 2015 nejvíce produkovalo směsného komunálního odpadu (22 531,0 tun), dále kovů (2 075,1 tun), papíru (2 014,1 tun), bioodpadu (775,0 tun), plasty (745,7 tun), skla (675,8 tun), textilu (219,7 tun) a další. Na úrovni ORP Opavy byla od roku 2011 celková produkce odpadů rozkolísaná a v roce 2015 odpovídala hodnotě 286 594,1 tun a do roku 2021 byl zaznamenán nárůst o 31 357,5 tun.

Produkce komunálního odpadu mírně klesá. Od roku 2011 do roku 2015 došlo k poklesu komunálního odpadu (meziroční pokles o 9,2 %; v roce 2015 vyprodukováno 22 531,0 t/rok) a u **bioodpadu** byl trend rozkolísaný, avšak meziročně poklesl o 10,4 % (v roce 2015 vyprodukováno 775,0 t/rok). Výkyvy v produkci bioodpadu (BRKO) mohou být způsobeny suchými roky. V roce 2015

bylo v ORP Opavě vyprodukováno 53 134,7 t/rok komunálního odpadu, přičemž došlo také k meziročnímu poklesu o 6,1 %. V nadcházejících letech je produkce KO rozkolísaná a v roce 2021 odpovídá celkem 56 236,5 t/rok). Informace o BRKO nejsou k dispozici. **Celková produkce směsného komunálního odpadu** se ve městě mezi lety 2011–2015 celkově mírně snížila o 5,2 % na hodnotu 13 415,7 tun (v ORP Opavě se snížila o 6,6 % na hodnotu 28 363,0 t v roce 2015 a do roku 2021 došlo k poklesu na 26 047,9 t). Podíl celkové produkce směsných komunálních odpadů na celkové produkci komunálních odpadů se mezi lety 2011–2015 zvýšil ve městě z 52,6 % na 59,5 % a v ORP také mírně zvýšil z 53,1 % na 53,4 % a dále snížil na 46,3 % v roce 2021.

Celkové množství využitých odpadů ve městě v roce 2015 odpovídalo 8 830,7 t, z toho 6 858,1 t komunálních odpadů (z toho 2 953,8 t BRKO). V ORP Opava bylo v roce 2015 využito 239 518,1 tun (83,6 %), v roce 2021 celkem 182 070,8 (57,3 %) tun a odstraněno skládkováním v roce 2015 celkem 65 900,3 tun (23,0 %), v roce 2021 celkem 81 499,0 tun (25,6 %).

V případě hlavních separovaných surovin je situace v posledních letech stabilizovaná, resp. dochází k mírnému poklesu, který bude pravděpodobně způsoben trendy v současné obalové technice, kdy výrobci obalů se snaží ušetřit a vyrábí čím dál tím lehčí obaly. Ve srovnání s celostátním průměrem je pozitivní množství vytríděného papíru, plastu a skla. Za rok 2015 v průměru každý občan ČR vytrídil 42,3 kg plastů, skla, papíru a nápojových kartonů. V rámci Opavy je to 59,63 kg/občana se započtením odpadů předaných fyzickými osobami s trvalým pobytem v Opavě komerčním sběrnám.

Zpětný odběr elektrozařízení a monočlánků je zajišťován na základě smluvního ujednání s kolektivními systémy (ASEKOL, ELEKTROWIN, EKOLAMP).

Největší potenciál zlepšení je v dokonalejší separaci a následném využití jednotlivých složek směsného komunálního odpadu, a to především z hlediska bioodpadu v něm obsaženém, ale týká se to samozřejmě všech složek (plasty, sklo, papír, elektrozařízení aj.) a s tím souvisí také třídění nebezpečných složek.

Město Opava podporuje činnosti v oblasti předcházení vzniku odpadů, kdy občanům v roce 2013 poskytl bezplatný pronájem kompostérů (celkem 2 303 kompostérů o celkové kapacitě 2 483 m³). Dále došlo k umístění kontejnerů na textil (celkem 41 včetně několika na soukromých pozemcích.). Textil je dále využíván ke stejnému účelu, příp. horší části jsou využity na čištění strojů. Legislativně zde patří i zpětný odběr elektrozařízení, který město dlouhodobě podporuje. S uvedenou problematikou souvisí spolupráce s kolektivními systémy na sběr elektrozařízení. V tomto případě se jedná především o minimalizaci škodlivých účinků nebezpečných složek v těchto odpadech obsažených (těžké kovy, freony, případně rtuť v zářivkách) a s dalším využitím především kovů v nich obsažených.

Město využívá také možnosti odkazovat z vlastního webu na jiné užitečné informace spojené s touto problematikou, např. na „Ekomapu“ Opavy (<http://www.opavska-ekomapa.cz/#>), kterou vytvořilo a spravuje občanské sdružení Za Opavu s cílem ukázat obyvatelům praktické možnosti pro ekologicky šetrné rozhodování. V Ekomapě lze nalézt nejenom místa spojená s nakupováním - prodejny biopotravin, místa prodeje lokálních potravin, ale také opravy a bazary, které dávají nový život starým věcem, cykloservisy, které umožňují projet město na kole. Jsou zde také možnosti, jak se zbavit odpadů - od sběrných středisek až po kontejnery na obnošené oblečení apod. Pro snižování produkce komunálních odpadů jsou v závazné a směrné části definované konkrétní cíle a opatření (POH, 2017; VISOH, 2023).

V současnosti je ve světě v ČR v odpadovém hospodářství stěžejním trendem snaha o přechod na oběhové hospodářství, kdy dochází k uzavírání toků materiálů v dlouhotrvajících cyklech a důraz je kladen na prevenci vzniku odpadů, opětovné využití výrobků, recyklaci a přeměnu na energie namísto těžby nerostných surovin a přibývání skládek.

C.3.11 HLUK

Obecně má hluk významný negativní vliv na zdraví obyvatel, kdy buď přímo působí na sluch obyvatel (spíše v případě krátkodobého, ale intenzivního zdroje hluku) nebo, v případě dlouhodobého vystavení se hluku, vyvolává u obyvatel odvozené poruchy (vysoký krevní tlak, snížení imunity, chronická únava, snížení kvality spánku, deprese, zhoršení paměti, ztráta pozornosti a jiné).

Vlivy hluku na obyvatelstvo ukazují mj. výsledky Strategického hlukového mapování (SHM), které ovšem dosud nejsou k dispozici pro území celé ČR, ale pouze pro vymezené aglomerace a dopravní infrastrukturu - lokality s intenzitou dopravy více než 6 mil. automobilů a/nebo 60 000 vlaků/rok (hluk z vnitroměstské dopravy zahrnut není).

Největším zdrojem hluku ve městě Opavě je doprava (zejména těžká nákladní doprava). Nejproblémovějšími úseky silniční sítě jsou průjezdní úseky silnic centrem města. Při dopravních špičkách, jejichž délka trvání a rozsah se každoročně rozšiřuje, se stává Opava velmi obtížně průjezdnou. Tvořící se kolony vozidel nejen svým hlukem, ale i exhalacemi a prašností velmi negativně působí na životní prostředí ve městě. Na některých úsecích komunikací jsou pravidelně překračovány hlukové limity. Jedná se o úseky ulic Krnovská, Hradecká, Olomoucká, Komenského, Hlavní, Ratibořská, Praskova, Kasárenská, Pekařská. Na hlavních průtazích městem jsou povolené limity překračovány významně, někde až o 10 dB.

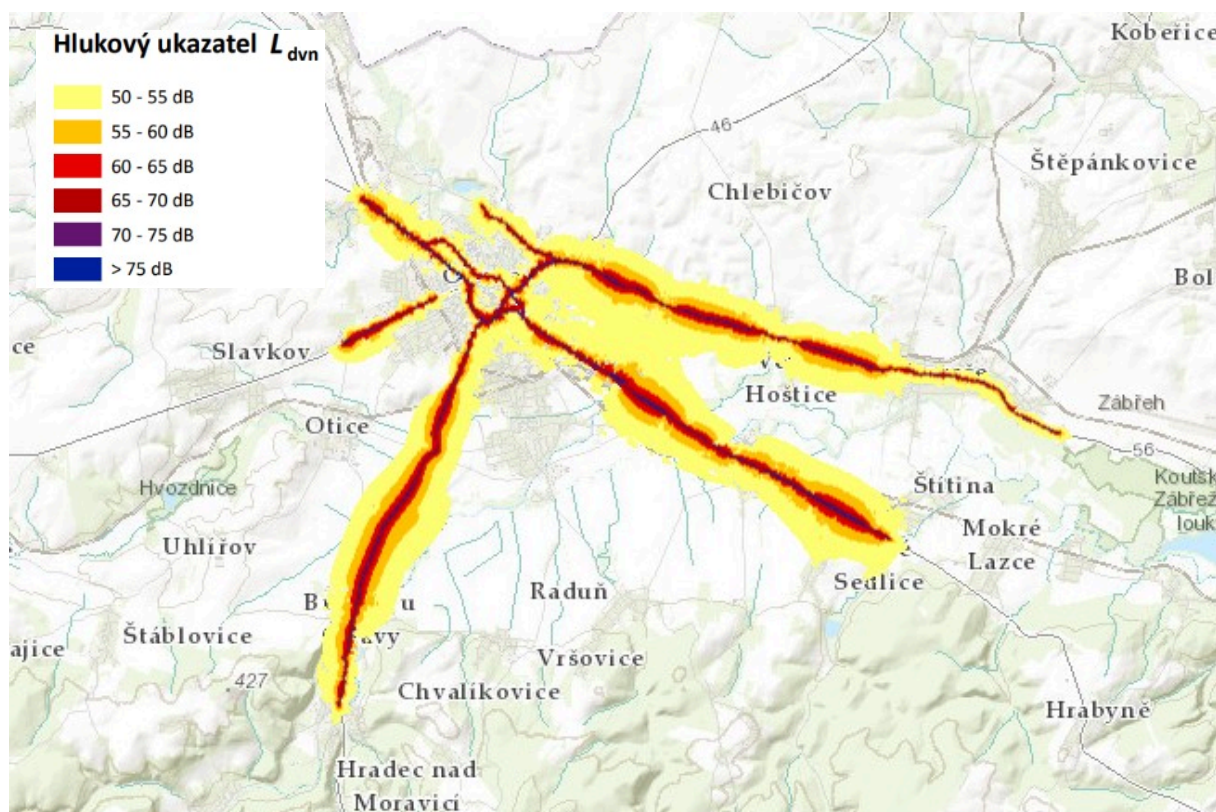
Železniční doprava je z hlediska vlivu hluku v Opavě méně významná, neboť trať do Ostravy je vedena mimo centrum města a spoje na trati do Krnova jsou oslabeny.

Z hlediska počtu stížností a počtu zasažených obyvatel je větším problémem hluk z hudebních produkcí na otevřených prostranstvích – diskotéky a koncerty v parcích, náměstích, hřištích. Tato hlučnost v nočních hodinách přesahuje mnohdy limity o více než 10 dB, k čemuž se připojují ještě rušivé projevy hostů, bouchání dveří aut apod. Významným zdrojem hluku jsou také hudební produkce v uzavřených objektech, zejména těch, které nemají dostatečné stavební protihlukové úpravy.

Dalším zdrojem jsou různé výroby a provozy.

Hodnoty hladiny hluku ve dne přesahující 65 dB, které již indikují možný vznik kardiovaskulárních onemocnění (zejména ICHS) byly vypočteny v centrální části Opavy, podél hlavních silnic na katastrálním území Opava město, podél všech radiálních silnic I. třídy, podél významněji dopravně zatížených místních komunikací (Opava, 2023).

Pro deskriptor hladiny akustické energie L_{dvn} (den-večer-noc) je stanoven limit vyhláškou č. 315/2018 Sb., kterou se stanoví mj. mezní hodnoty hlukových ukazatelů a také základní požadavky na obsah strategických hlukových map a akčních plánů (vyhláška o strategickém hlukovém mapování). Limit pro deskriptor L_{dvn} pro silniční dopravu je podle uvedené vyhlášky roven 70 dB. Pro deskriptor hladiny L_n (ukazatel rušení spánku) je limit 60 dB.

Obr. 8: Automobilová doprava jako zdroj hluku ve městě Opavě 2017, L_{dvn} (SHM, 2017)

C.3.12 KULTURNÍ HODNOTY

Jedná se o movité i nemovité věci nebo jejich soubory, jež jsou významným dokladem historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti a projevem tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické (případně proto, že mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem).

V Opavě se nachází tři národní kulturní památky (Kaple sv. Kříže v Opavě, Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Opavě, Společenský dům (Obchodní a živnostenská komora) v Opavě), 99 kulturních památek, památková zóna (Opava) a ochranné pásmo městské památkové zóny města Opavy. Více informací je dostupných v památkovém katalogu na stránkách Národního památkového ústavu (NPÚ, 2023).

Archeologické lokality

Na území města Opavy se nachází několik lokalit s potvrzenými (UAN I), anebo předpokládanými (UAN II) archeologickými nálezy. Nejrozsáhlejší území s potvrzenými archeologickými nálezy se nacházejí zejména v centru města Opavy (středověké a novověké jádro města a předměstí), Jaktarů (Kostelní kopec, hradiště?, kostel sv. Petra a Pavla), Kateřinkách (středověké a novověké jádro obce), Vávrovicích (U palhanské cesty, Krásné pole), Kylešovicích (středověké a novověké jádro obce) a Malých Hošticích (intravilán obce) (ISAD NPÚ, 2023).

C.3.13 ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVA A OSVĚTA

Město Opava má od roku 2009 zpracovánu Koncepci environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) do roku 2020 a v současnosti probíhá její aktualizace. Koncepce EVVO je dlouhodobý

dokument, jehož cílem je návrh funkčního systému EVVO ve městě.

Město aktivně spolupracuje s odbornou i širokou veřejností, se školami, profesními a neziskovými organizacemi. Ve vzájemné spolupráci je pořádána řada osvětových akcí, které zvyšují povědomí o základních environmentálních problémech a otázkách, a vzniká řada publikací zaměřených na životní prostředí. Do přípravy projektů je rovněž zapojována veřejnost.

Na území města rovněž působí několik organizací, které se přímo zabývají ochranou přírody a životního prostředí a EVVO – Dětský lesní klub V Koruně stromu, „Kapradí“, spolek, Natura Opava – Czech Republic, z. s., Spolek Ekolyceum, Spolek Lesní klub Zvonek, ZO ČSOP Ochránce, ZO ČSOP Přírodní park Moravice a další (Opava, 2023).

Z hlediska ochrany životního prostředí je podstatné, že v některých případech, zejména v oblasti snižování negativních vlivů lokálních topenišť na kvalitu ovzduší, nakládání s odpady (separovaný sběr, eliminace spalování odpadů v domácnostech, odpor proti energetickému využití odpadu v moderních zařízeních), ochrany přírody, ochrany klimatu a dalších jsou nástroje EVVO nezbytnou, nikoliv však postačující, podmínkou řešení. Pouze legislativní, administrativní ani ekonomické nástroje nejsou při ochraně životního prostředí samospasitelné, bez zapojení informované, vzdělané, poučené a v důsledku také aktivní veřejnosti.

C.4 STÁVAJÍCÍ PROBLÉMY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ

Stav životního prostředí včetně současných problémů je popsán podrobně v předcházejících kapitolách. Níže je uveden hlavní souhrn nejvýznamnějších problémů:

OVZDUŠÍ

- Kvalita ovzduší ovlivněná zejména energetikou, průmyslem, lokálními topeništi a dopravou
- Největším zdrojem emisí znečišťujících látek a skleníkových plynů z dopravy je individuální automobilová doprava
- Překračování imisních limitů B(a)P na území města

KLIMA A ZMĚNA KLIMATU

- Narůstající počet událostí s extrémními projevy počasí (sucho, povodně, snižování zásob vody v půdě, pokles hladin vodních zdrojů).
- Postupně se zvyšující vliv vysokých teplot a četnějších vln veder na zdraví především zranitelných skupin obyvatel (senioři, chronicky nemocní, děti).

HLUK

- Hluk v blízkosti hlavních komunikací zejména z těžké nákladní dopravy, který se v důsledku navyšování intenzity provozu postupně zvyšuje
- Hluk z hudebních produkcí na otevřených prostranstvích i v uzavřených objektech
- Hluk výrobních podniků a provozů

VODA

- Komunální a průmyslové znečištění, znečištění pod výpusti ČOV a znečištění ze zemědělské činnosti
- Nízký podíl obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci v některých částech města
- Existence záplavových území
- Dopady klimatické změny (riziko bleskových povodní, sucho omezující další rozvoj a udržování městské zeleně, odumírání lesních porostů)

PŮDA, LESY A ZEMĚDĚLSTVÍ

- Erozní ohrožení půd z důvodu intenzivního zemědělského využívání půd, velkých půdních bloků, nedostatku stabilizačních prvků v krajině (meze, aleje, rozptýlená zeleň, zatravněné údolnice, louky, polní cesty, nivní porosty apod.)
- Erozní ohrožení půd zejména v části Podvihov
- Postupné snižování rozlohy orné půdy a lesních porostů
- Lokální degradace lesů v důsledku dopadů klimatické změny a návazné gradace škůdců v menší míře

PŘÍRODA A KRAJINA

- Potenciální střet podmínek ochrany přírody a některých rozvojových aktivit (např. doprava, zástavba)
- Částečně nefunkční prvky ÚSES na všech úrovních

HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ, STARÉ EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE

- Přítomnost starých ekologických zátěží s dosud nerealizovanými opatřeními k jejich eliminaci
- Přítomnost nevyužívaných brownfields

ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

- Produkce směsného komunálního odpadu vykazuje stoupající trend
- Stále převažující vysoká míra skládkování

ZDRAVOTNÍ STAV OBYVATEL

- Nejčastější příčinou úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy, následují novotvary, COVID-19 včetně multisystémového zánětlivého syndromu, nemoci dýchací soustavy a nemoci trávicí soustavy.
- Zdraví obyvatel je ovlivněno hlukovou zátěží, kvalitou ovzduší a socioekonomickými determinanty.

D. PŘEDPOKLÁDANÉ VLIVY KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ VE VYMEZENÉM DOTČENÉM ÚZEMÍ

V případě, že Závěrem zjišťovacího řízení bude rozhodnuto o dalším posuzování, bude komplexní posouzení Plánu udržitelné městské mobility Opava na životní prostředí a veřejné zdraví následně provedeno v dokumentu Vyhodnocení vlivů koncepce na ŽP.

V takovém případě by byl použit standardní postup stanovení referenčních cílů životního prostředí a porovnání jednotlivých cílů, respektive opatření a aktivit PUMM, s uvedenými referenčními cíli. Referenční cíle ochrany životního prostředí umožní posoudit, jak mohou jednotlivé cíle, respektive opatření a aktivity PUMM, ovlivnit naplnění cílů ochrany životního prostředí, a zda je budou ovlivňovat pozitivně, negativně nebo zda budou vůči plnění cílů neutrální. Následně mohou sloužit jako základ pro sledování (monitoring) dopadů implementace strategického plánu na životní prostředí pomocí stanovených indikátorů a také jako rámec pro určení environmentálních kritérií výběru intervencí (projektů), podporovaných koncepcí.

Pro stanovení referenčního hodnotícího rámce a tím i sestavení vybrané sady referenčních cílů ochrany životního prostředí bude použit osvědčený postup.

1. V první fázi bude na základě cílů a priorit národních i krajských koncepčních dokumentů, které mají k předmětnému strategickému dokumentu vztah, vytvořen seznam všech potenciálních referenčních cílů (sada potenciálních referenčních cílů ŽP).
2. Tento seznam bude dále upraven na základě stávající analýzy stavu životního prostředí města.
3. Referenční rámec však může být finalizován až na základě Závěru zjišťovacího řízení, který by měl obsahovat upřesnění obsahu a rozsahu připravovaného Vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví a stanovit, kterým oblastem životního prostředí by měla být ve Vyhodnocení věnována zvláštní pozornost z důvodu potenciálních dopadů koncepce.

Ve druhé fázi by byly v rámci Vyhodnocení vybrány z kompletní sady potenciálních referenčních cílů ochrany životního prostředí ty cíle, u nichž bude nalezena vazba k jednotlivým cílům a opatřením koncepce. Vyhodnocení by bylo provedeno tabulkovou formou porovnáním vztahu cílů, opatření a aktivit rozvoje k vybraným referenčním cílům (negativní, neutrální, respektive pozitivní vliv) s následným komentářem a doporučením autorům a předkladateli koncepce.

Při hodnocení vlivů koncepce na životní prostředí je potřeba vzít v úvahu nejen standardní dopady, tedy potenciální vlivy na životní prostředí ve smyslu výše uvedených právních předpisů, ale také vzájemný vztah mezi stavem životního prostředí v oblasti a jejím plánovaným rozvojem (tedy stav ŽP jako potenciální limit rozvoje).

Předpokládané vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví je možné v této fázi, vzhledem k míře rozpracování koncepce, již orientačně stanovit (viz níže v tabulce).

Tabulka 5 Potenciální odhadované vlivy PUMM Opava na složky životního prostředí

Problémový okruh životního prostředí relevantní vzhledem k PUMM Opava	Specifické problémy ŽP relevantní vzhledem k PUMM Opava	Předběžná identifikace vlivů na ŽP v důsledku uplatňování PUMM Opava
Ochrana ovzduší	<p>Vliv energetiky, průmyslu, lokálních topenišť, lokálně významný vliv dopravy na znečištění ovzduší</p> <p>Individuální automobilová doprava jako nejvýznamnější zdroj znečišťujících látek a emisí skleníkových plynů</p> <p>Překračování imisních limitů B(a)P</p>	<p>Realizace aktivit v oblasti dopravy (např. parkoviště, parkovací domy, přeložky silnic, realizace spojek aj.) může představovat lokální navýšení emisí látek znečišťujících ovzduší a skleníkových plynů, hlukové zatížení generované dopravou, vlivy na zdraví obyvatel apod. Předpokládaná rizika nejsou významná a jsou lokálního charakteru, řešená v rámci ZÚR a územního plánu. Pozitivní vlivy naopak přinese snížení emisí, skleníkových plynů i hluku v širším měřítku v důsledku snížení zbytných jízd při hledání parkovacího místa, snížení emisí z kongescí ad.).</p> <p>Potenciální pozitivní vlivy lze očekávat u podpory např. ekologické veřejné dopravy (nízkoemisní vozidla pro veřejnou dopravu apod.), cyklo dopravy, pěší dopravy, sdílení osobních vozidel, bikesharingu, díky podpoře udržitelných forem dopravy, zklidňování dopravy ve městě, telematiky, odvedení dopravy z centra města (realizace přeložek silnic) a osvěty obyvatel, což povede ke zlepšení kvality ovzduší, snížení hlukového zatížení, podpoře zdraví a bezpečnosti obyvatel.</p> <p><i>Lze předpokládat pozitivní vlivy navrhovaných opatření v důsledku podpory opatření zlepšující stav ovzduší. Nevýznamné negativní vlivy lze předpokládat pouze lokálně u opatření výstavby parkovišť, parkovacích domů, přeložek, spojek, omezeně také v době výstavby apod.</i></p>
Adaptace na dopady klimatické změny	<p>Narůstající počet událostí s extrémními projevy počasí (sucho, povodně, vlny veder)</p> <p>Efekty tepelného ostrova</p>	<p>V případě uplatňování opatření z PUMM Opava se očekává vyšší míra mitigačních opatření, zejména v souvislosti se snížením produkce skleníkových plynů z dopravy (např. pořízení nízkoemisních vozidel pro veřejnou dopravu, podpora alternativních paliv vozidel IAD a nabíjecích stanic) a podpory alternativních forem dopravy, což lokálně sníží negativní vlivy na klima. PUMM Opava rovněž podporuje revitalizaci veřejných prostranství, modrozelenou infrastrukturu a dopravní osvětu.</p> <p><i>Lze předpokládat pozitivní vlivy navrhovaných opatření na rizika vyplývající ze změny klimatu.</i></p>
Ochrana přírody	Střet podmínek ochrany	Potenciální střety v oblasti udržitelné dopravní

<p>a krajiny, biologické rozmanitosti, půda a les</p>	<p>přírody a rozvojovými záměry, včetně degradace krajinného rázu vlivem nových staveb</p> <p>Narušování migrační prostupnosti krajiny vlivem nových dopravních staveb a rozšiřováním zástavby</p> <p>Pokračující záборы zemědělské půdy, erozní ohrožení půd</p>	<p>infrastruktury (např. při výstavbě cyklostezek) a realizace přeložek silnic či spojky s předměty ochrany chráněných území a přírodně cennými lokalitami (VKP, ÚSES, ad.). Předpokládaná rizika nízká, řešená v rámci územního plánu.</p> <p>U některých opatření v oblasti silniční dopravy (silniční komunikace, přeložky, spojky, parkovací domy, aj.) lze předpokládat záборы ZPF, případně PUPFL. Zároveň mohou přispět k zásahům do přírodně hodnotných lokalit nebo migračních koridorů, respektive ÚSES. Toto je řešeno na úrovni ZÚR a v rámci územního plánu, kdy probíhá posuzování vlivů na životní prostředí. Současně lze u některých opatření předpokládat také pozitivní vlivy na přírodní hodnoty v území. Patří mezi ně zejm. revitalizace veřejných prostranství, u kterých se předpokládá také realizace a obnova sídelní zeleně.</p> <p><i>Lze předpokládat jak mírně pozitivní, tak i mírně negativní vlivy PUMM na přírodní hodnoty v území a mírně negativní dopady z hlediska záborů půdního fondu a zvýšení fragmentace krajiny.</i></p>
<p>Zdraví</p>	<p>Znečišťující látky z dopravy, lokálních topenišť, průmyslu</p> <p>Hlukové zatížení</p> <p>Zdravotní rizika vyplývající z dopadů změn klimatu</p>	<p>PUMM se zabývá snížením vlivu dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví (zejm. snížení emisí znečišťujících látek a hlukového zatížení) a zvýšením dopravní bezpečnosti obyvatel jakožto i osvětou.</p> <p><i>Předpokládají se pozitivní vlivy na zdraví obyvatel.</i></p>
<p>Kulturní památky</p>	<p>-</p>	<p>Vzhledem k charakteru koncepce nebyly identifikovány problémy relevantní k PUMM Opava.</p> <p>Potenciální mírné negativní vlivy může představovat například revitalizace veřejných prostranství, kdy výsadba zeleně může narušit charakter památkově chráněných objektů a území, resp. může působit jako rušící prvek.</p> <p><i>Výše uvedené vlivy lze považovat za mírné a budou řešeny v rámci přípravy konkrétních projektů, u kterých bude potřeba získat vyjádření příslušného orgánu.</i></p>
<p>Kvalita vody, odpadové hospodářství</p>	<p>-</p>	<p>Vzhledem k charakteru koncepce nebyly identifikovány problémy relevantní k PUMM Opava. Dočasně může dojít pouze k navýšení množství odpadů v době výstavby.</p> <p><i>Výše uvedené dočasné navýšení produkce odpadů v době výstavby lze považovat za mírné.</i></p>

Předběžně lze tedy na základě výše popsanych skutečností konstatovat, že předpokládané zaměření

koncepce bude přispívat ke zlepšování stavu životního prostředí a řešení některých zde uvedených problémů. Zaměření koncepce směřuje k řešení identifikovaných problémů na území města v oblasti životního prostředí a veřejného zdraví a využívá tak příležitosti, které připravované finanční zdroje pro nadcházející programové období nabízejí ke zlepšení stavu životního prostředí. K využití příležitostí ke zlepšení stavu životního prostředí směřují především opatření uvedená v cílech A Zlepšení mobility a dostupnosti města, B Zvýšení dopravní bezpečnosti a ochrany obyvatel, C Zvýšení účinnosti a efektivity přepravy osob a zboží, D Zvýšení kvality života ve městě a F Zlepšení image města.

Jedná se tedy zejména o oblasti zlepšení stavu ovzduší a klimatu, snížení hlukového zatížení (podpora udržitelných forem dopravy, vymístění dopravy z centra města, ad.), mitigace a adaptace krajiny a intravilánu na dopady změn klimatu (např. revitalizace veřejných prostranství), zvýšení bezpečnosti a osvěty obyvatel a podpora veřejného zdraví.

Z předběžného hodnocení nevyplývají potenciálně významné negativní vlivy. Mírné negativní vlivy mohou plynout např. ze záborů půdního fondu omezeného rozsahu např. při realizaci cyklostezek, parkovišť, parkovacích domů apod., a dále také při realizaci přeložek či spojek silnic, z potenciálního navýšení emisí látek znečišťujících ovzduší, skleníkových plynů a hlukového zatížení z důvodu výstavby např. parkovišť, přeložek, spojek apod.

Potenciální rizika mohou představovat také střety (např. cyklostezky a nová silniční infrastruktura) s oblastmi se zvýšenými požadavky na ochranu přírody a krajiny. Jedná se především o cenná přírodní území (prvky ÚSES, významné krajinné prvky a další), která představují ohniska biodiverzity a zajišťují migrační prostupnost krajiny. Tyto vlivy jsou řešeny na úrovni ZÚR a v rámci územního plánu, kdy probíhá posuzování vlivů na životní prostředí.

Z příložených stanovisek orgánů ochrany přírody ve vztahu k možným významně negativním vlivům na soustavu Natura 2000 vyplývá, že lze vyloučit významný negativní vliv koncepce na lokality soustavy Natura 2000 (viz citace stanovisek v kap. E.4. a jejich uvedení v příloze č. 1).

E. DOPLŇUJÍCÍ ÚDAJE

E.1 VÝČET MOŽNÝCH VLIVŮ KONCEPCE PŘESAHUJÍCÍCH HRANICE ČESKÉ REPUBLIKY

Zaměření a rozsah Koncepce a její působnost pro území města Opavy nepředpokládá její pozitivní ani negativní vlivy, které by přesahovaly hranice České republiky. Pokud by významné negativní vlivy byly zjištěny v průběhu posuzování, bude na tuto skutečnost neprodleně upozorněn příslušný úřad.

E.2 MAPOVÁ DOKUMENTACE A JINÁ DOKUMENTACE TÝKAJÍCÍ SE ÚDAJŮ V OZNÁMENÍ KONCEPCE

Mapová dokumentace (např. přehledné mapky územního rozložení hodnot), týkající se dotčeného území, je vesměs uvedena v textu Oznámení. Seznam hlavních podkladových materiálů, které byly použity pro zpracování tohoto Oznámení, je uveden v kapitole “Seznam použitých podkladů”.

E.3 DALŠÍ PODSTATNÉ INFORMACE PŘEDKLADATELE O MOŽNÝCH VLIVECH NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ

Základní informace o potenciálních vlivech koncepce na životní prostředí, které byly známy v době zpracování oznámení, jsou uvedeny v předcházejících kapitolách.

E.4 STANOVISKO ORGÁNU OCHRANY PŘÍRODY, POKUD JE VYŽADOVÁNO PODLE § 45I ODS. 1 ZÁKONA Č. 114/1992 SB., VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ.

Informace o zpracování Plánu udržitelné městské mobility Opava s jeho stručnou charakteristikou byla zaslána dotčeným orgánům ochrany přírody s žádostí o stanovisko k potenciálním vlivům Koncepce na území soustavy NATURA 2000 (stanovisko podle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Z přijatých stanovisek plyne, že **lze vyloučit** významný vliv na území soustavy NATURA 2000.

Stručné obsahové znění doručených stanovisek OOP k vlivu koncepce na EVL a PO, dle zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů	
Krajský úřad Moravskoslezského kraje – Odbor životního prostředí a zemědělství	Lze vyloučit, že koncepce může mít významný vliv
Ministerstvo životního prostředí – Odbor výkonu státní správy IX	Lze vyloučit, že koncepce může mít významný vliv
Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky – Regionální pracoviště Správa CHKO Poodří	Lze vyloučit, že koncepce může mít významný vliv

Obdržená stanoviska orgánů ochrany přírody jsou součástí přílohy č. 1 tohoto oznámení.

Datum zpracování oznámení koncepce:

Oznámení koncepce bylo zpracováno 20. 3. 2023

Jméno, příjmení, adresa, telefon a e-mail osob, které se podílely na zpracování oznámení koncepce:

RADDIT consulting, s.r.o.
Fojtská 574
739 24 Krmelín
telefon: +732 948 338
email: info@raddit.cz

Složení týmu (abecedně):

Martina Blahová
Mgr. Zdenek Frélich
Mgr. Zuzana Karkoszková
RNDr. Radim Misiaček
Mgr. Renata Vojkovská

Podpis oprávněného zástupce předkladatele:

.....
Ing. Tomáš NAVRÁTIL
primátor

SEZNAM POUŽITÝCH PODKLADŮ

ZÁKLADNÍ PODKLADY A ZDROJE:

- CENIA (2022): Zpráva o životním prostředí v Moravskoslezském kraji 2021. Dostupné na <https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2022/12/Kraje_2021_MSK.pdf>.
- ČHMÚ (2022): Tabelární ročenka 2021. Dostupné na <https://www.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/tab_roc/tab_roc_CZ.html>.
- ČHMÚ (2022b): Grafická ročenka 2021. Dostupné na <https://www.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/grafroc_CZ.html>.
- ČSÚ (2022): Zemřelí podle seznamu příčin smrti, pohlaví a věku v ČR, krajích a okresech - 2012 až 2021. Dostupné na <<https://www.czso.cz/csu/czso/zemreli-podle-seznamu-pricin-smrti-pohlavi-a-veku-v-cr-krajich-a-okresech-2012-2021>>.
- EKOTOXA s.r.o. (2018): Analýza zranitelnosti Moravskoslezského kraje vůči dopadům klimatické změny.
- Hájčíková, P. (2007): Kompletní geografická charakteristika Opavska. Dostupné na <https://is.muni.cz/th/qmmrb/bakalarska_prace-finalni_verze.pdf>.
- POH (2017): Plán odpadového hospodářství statutárního města Opavy pro období 2017 – 2027. Dostupné na <<https://www.opava-city.cz/cz/nabidka-temat/zivotni-prostredi/odpady/plan-odpadoveho-hospodarstvi-statutarniho-mesta-opavy-obdobi-2017-2027.html>>.
- PRVKÚK (2021): Plán rozvoje vodovodů a kanalizací území Moravskoslezského kraje. Dostupné na <https://www.msk.cz/cs/temata/zivotni_prostredi/vodovody-a-kanalizace-2733/>.
- Quitt (1971): Klimatické oblasti Československa.

INTERNETOVÉ STRÁNKY

- <http://www.ochranaprirody.cz/> (AOPK ČR, 2023)
- <https://www.czso.cz/> (ČSÚ, 2023)
- <https://brownfielddy.czechinvest.org> (CzechInvest, 2023)
- <https://www.ekoporadny.cz/> (Ekoporadny, 2023)
- <https://geoportal.gov.cz/web/guest/map> (Geoportál, 2023)
- <https://www.msk.cz/temata/mapy/index.html> (Geoportál MSK, 2023)
- <http://invaznirosliny.ibot.cas.cz/> (Invazní rostliny, 2023)
- <https://geoportal.npu.cz/ISAD/> (ISAD NPÚ, 2023)
- <https://www.kurovcovamapa.cz/> (Kůrovcová mapa, 2023)
- <https://eagri.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny2/plpis/> (LPIS, 2023)
- <http://webgis.nature.cz/mapomat/?mapid=MapoMat4> (MapoMat, 2023)
- <https://map.opava-city.cz/waportal/apps/webappviewer/index.html?id=73eeb1d438a941f49bcae35aabea7991> (MapOpava, 2023)
- <https://mapy.cz/zakladni?x=18.3775000&y=49.5654000&z=11> (Mapy.cz, 2023)
- <https://www.mzp.cz/> (MŽP, 2023)
- <https://www.mzp.cz/Aplikace/rzc.nsf/index.xsp> (MŽP, 2023b)
- <https://www.ekocentra.cz/ekocentra/> (MŽP, 2023c)
- <http://www.nature.cz/natura2000-design3/hp.php> (Natura 2000, 2023)
- <https://www.npu.cz> (NPÚ, 2023)

- <https://www.opava-city.cz/cz/> (Opava, 2023)
- <http://www.povis.cz/html/> (POVIS, 2018)
- <http://www.sekm.cz/> (SEKM, 2023)
- <https://geoportal.mzcr.cz/shm/> (SHM, 2017)
- <https://mapy.geology.cz/suris/> (SURIS, 2023)
- https://mapy.geology.cz/svahove_nestability/ (Svahové nestability, 2023)
- <http://www.szu.cz> (SZÚ, 2023)
- <http://www.uhul.cz/mapy-a-data/katalog-mapovych-informaci> (ÚHÚL, 2023)
- <http://drusop.nature.cz/portal/> (ÚSOP, 2023)
- <https://isoh.mzp.cz/visoh> (VISOH, 2023)
- <https://mapy.vumop.cz/> (VUMOP, 2023)
- <https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1B4nKBFc66Jlg9cQPVD8s1hrhQpo&ll=50.103043573183236%2C15.345263305252288&z=9> (ZS, 2023)

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA Č. 1: STANOVISKA PODLE § 45I ZÁKONA Č. 114/1992 SB., VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ

Krajský úřad Moravskoslezského kraje – Odbor životního prostředí a zemědělství, 28. října 117,
702 18 Ostrava

Ministerstvo životního prostředí – Odbor výkonu státní správy 9, Ostrava - Čs. legií č. 5,
702 00 Ostrava

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky - Regionální pracoviště Správa CHKO Poodří,
Trocnovská 2, 702 00 Ostrava

KRAJSKÝ ÚŘAD
MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ
Odbor životního prostředí a zemědělství
28. října 117, 702 18 Ostrava

Váš dopis zn.:

Ze dne:

Čj.: MSK 27521/2023

Sp. zn.: ŽPZ/5845/2023/Hoň
204.2 S5

Vyřizuje: Mgr. Natálie Hoňková

Telefon: 595 622 641

Fax: 595 622 126

E-mail: posta@msk.cz

Datum: 16. 3. 2023

RADDIT consulting s. r. o.

Fojtská 574

739 24 Krmelín

Stanovisko podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů ke koncepci „Plán udržitelné městské mobility Opava“

Krajský úřad Moravskosleského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství (dále jen „krajský úřad“), příslušný podle § 77a odst. 4 písm. o) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o ochraně přírody a krajiny“), na základě žádosti Statutárního města Opava, se sídlem Horní nám. 69, 746 01 Opava v zastoupení právnické osoby RADDIT consulting s. r. o., IČ: 27811221, se sídlem Fojtská 574, 739 24 Krmelín ze dne 17. 2. 2023 vydává v souladu s § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny toto stanovisko:

Krajský úřad posoudil stručný popis pracovní verze strategického plánu a dospěl k závěru, že „Plán udržitelné městské mobility Opava“ **nemůže mít samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi nebo záměry významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti** ve správním obvodu krajského úřadu Moravskosleského kraje.

Odůvodnění

Koncepce „PUMM řeší dlouhodobou, integrovanou dopravní strategii města s cílem uspokojení potřeb mobility lidí i podniků ve městě a okolí včetně zajištění lepší kvality života obyvatel. Dále reviduje realizační fázi, která probíhala mezi lety 2015–2022.

S ohledem na obecnost koncepce, která nedefinuje konkrétní projektové záměry, ale udává jen základní směry rozvoje, lze vyloučit významný vliv na předměty ochrany nebo celistvost evropsky významných lokalit nebo ptačích oblastí. Do zájmového území města Opavy nezasahují žádné ptačí oblasti (PO) ani evropsky významné lokality (EVL). Ve vzdálenosti 4 km od hranice obce se nachází EVL Hněvošický háj a EVL Údolí Moravice, již ve větší vzdálenosti EVL Jakartovice a EVL Štola Jakartovice. Krajský úřad přitom vycházel z národního seznamu evropsky významných lokalit, který je stanoven Nařízením vlády č. 318/2013 Sb., o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit, ve znění pozdějších předpisů a z nařízení vlády, kterými jsou ve smyslu § 45e zákona o ochraně přírody a krajiny stanoveny ptačí oblasti.

Tel.: 595 622 222 IČ: 70890692
Fax: 595 622 126 DIČ: CZ70890692
ID DS: 8x6bxsed Č. účtu: 1650676349/0800

Klasifikace informací: Neveřejné

Podle § 77a odst. 4 písm. o) zákona o ochraně přírody a krajiny vydávají krajské úřady stanoviska ke koncepcím nebo k záměrům podle § 45i odst. 1 téhož zákona ve svém správním obvodu, nejde-li o národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, národní přírodní památky a ochranná pásma těchto zvláště chráněných území anebo o vojenské újezdy.

Ing. Monika Ryšková, MBA
vedoucí oddělení
ochrany přírody a zemědělství

Po dobu nepřítomnosti zastoupena
Bc. Vladanou Neuwirtovou
oddělení ochrany přírody a zemědělství

2/2

Tel.: 595 622 222 IČ: 70890692
Fax: 595 622 126 DIČ: CZ70890692
ID DS: 8x6bxsd Č. účtu: 1650676349/0800

Klasifikace informací: Neveřejné

www.msk.cz

Ministerstvo životního prostředí

Odbor výkonu státní správy IX

Čs. legií 5

702 00 Ostrava

Ostrava dne 14. března 2023
Č. j.: MZP/2023/580/250
Sp. zn.: ZN/MZP/2023/580/98
Vyřizuje: Mgr. Jiří Baran
Tel.: +420 267 123 910
E-mail: jiri.baran@mzp.cz

RADDIT consulting s.r.o.
RNDr. Radim Misiáček
Fojtská 574
739 24 Krmelín

Stanovisko podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Ministerstvo životního prostředí, odbor výkonu státní správy IX (dále jen „ministerstvo“), podle § 79 odst. 3 písm. w) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), vykonává působnost orgánu ochrany přírody na pozemcích a stavbách, které tvoří součást objektů důležitých pro obranu státu mimo vojenské újezdy a území správních obvodů správ národních parků a Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky.

Dne 17. 2. 2023 obdrželo ministerstvo žádost právnické osoby RADDIT consulting s.r.o., IČO 27811221, se sídlem Fojtská 574, 739 24 Krmelín, o stanovisko dle § 45i zákona ke koncepci „Plán udržitelné městské mobility Opava“ (dále též „koncepce“).

Dle obsahu vytváří koncepce rámec pro udržitelný dopravní systém statutárního města Opava. Jejím cílem je zlepšení a zpřístupnění mobility v rámci Opavy prostřednictvím převedení tranzitní dopravy mimo město, podporou kvalitního napojení na regionální dopravní síť a cyklistického napojení na okolní obce. Koncepce je také zaměřena na podporu bezbariérové dostupnosti veřejných budov, prostranství a prvků veřejné dopravy, podporu parkování a přeměnu vlakového nádraží Opava – východ na multimodální dopravní terminál. Koncepce má také za cíl zvýšit bezpečnost v dopravě a ochranu obyvatel formou úpravy křižovatek, přechodů pro chodce, bezpečných průjezdů pro cyklisty a cest do škol a také zavedení obytných zón a zón se sníženou rychlostí jízdy a rekonstrukci komunikací a mostů. Vlivem uplatňování koncepce má být také zvýšena účinnost a efektivita přepravy osob a zboží, a to např. udržením standardu a rozvoje místní hromadné dopravy a úpravou jejich zastávek, obnovou a modernizací světelných signalizačních zařízení či podporou rozšíření a obnovy inteligentních technologií v systému veřejné dopravy. Za účelem zvýšení kvality života ve městě je navržena podpora elektromobility, alternativních vozidel ve veřejné dopravě a podpora organizačních opatření pro předcházení negativních vlivů v dopravě. Koncepce obsahuje také návrhy na podporu ekonomického a společenského rozvoje města prostřednictvím seniortaxi, pěších zón a dopravní obslužnosti. Koncepce rovněž cílí na posílení informovanosti veřejnosti, příměstské spoje a kvalitní projektovou přípravu jejího uplatňování.

Ministerstvo konstatuje, že se v rámci koncepcí dotčeného území nenachází žádná z lokalit soustavy NATURA 2000. S ohledem na uvedené a skutečnost, že předmět koncepce má být

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

(+420) 26712-1111
posta@mzp.cz
ISDS: 9gsaax4
www.mzp.cz

Elektronický podpis
Ing. Tomislav Strielec CSc.
Ministerstvo životního prostředí
14.03.2023 15:07

1/2

Ministerstvo životního prostředí

Odbor výkonu státní správy IX

Čs. legií 5

702 00 Ostrava

dosažen prostřednictvím administrativních, ekonomických a organizačních nástrojů či realizací nespécifických staveb v rámci dotčeného území, **nelze shledat, že koncepce může mít významný vliv na předměty ochrany nebo celistvost území soustavy NATURA 2000 náležející do územní působnosti ministerstva.**

Na základě posouzení předložené koncepce „Plán udržitelné městské mobility Opava“ proto ministerstvo vydává jako orgán ochrany přírody kompetentní dle § 79 odst. 3 písm. w) zákona stanovisko dle § 45i zákona, že **s ohledem na územní působnost ministerstva lze vyloučit, že posuzovaná koncepce může mít samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi nebo záměry významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významných lokalit nebo ptačích oblastí.**

Ing. Tomislav Střelec, CSc.

ředitel odboru výkonu státní správy IX

podepsáno elektronicky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

(+420) 26712-1111

posta@mzp.cz

ISDS: 9gsaax4

www.mzp.cz

2/2

REGIONÁLNÍ PRACOVISŤE
SPRÁVA CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI POODŘÍ

Trocnovská 2
702 00 Ostrava – Přívoz
tel.: +420 951 42 5315
e-mail: poodri@nature.cz
www.poodri.nature.cz
IDDS: bv4dyv5
IČ: 62933591

RADDIT consulting s.r.o.
Fojtská 574
739 24 Krmelín

NAŠE ČÍSLO JEDNACÍ: SR/0028/PO/2023-2

VYŘÍZUJE: Mgr. Kletenský, mob: 722 692 465
EMAIL: daniel.kletensky@nature.cz

DATUM: 22. 2. 2023
SLUŽ. ČÍSLO: 85024

Stanovisko dle § 45 i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., vylučující významný vliv na lokality soustavy Natura 2000:

Agentura ochrany přírody a krajiny, regionální pracoviště Správa CHKO Poodří (dále jen „Agentura“), jako orgán ochrany přírody, příslušný podle ust. § 78 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon), po posouzení koncepce: „**Plán udržitelné městské mobility Opava**“ žadatele: RADDIT consulting s.r.o., IČ: 27811221, sídlem Fojtská 574, 739 24 Krmelín (dále jen „žadatel“), doručené dne 17. 2. 2023, vydává v souladu s § 45i odst. 1 zákona následující

STANOVISKO

Uvedená koncepce **nemůže mít významný vliv** na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti soustavy NATURA 2000 v územní působnosti Agentury.

ODŮVODNĚNÍ

Agentura obdržela dne 17. 2. 2023 žádost o vydání stanoviska dle § 45i zákona, zda koncepce: „Plán udržitelné městské mobility Opava“, může mít samostatně nebo ve spojení s jinými významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti soustavy NATURA 2000.

Plán udržitelné městské mobility Opava z r. 2015 (dále jen „PUMM“) reviduje realizační fázi, která probíhala mezi lety 2015 - 2022. PUMM vytváří udržitelný dopravní systém pro Statutární město Opava a jeho spádové okolí založený na principech plánování stanovených v roce 2015 a zajišťuje prioritní cíle pro udržitelnou mobilitu, které jsou: zlepšení mobility a dostupnosti města, zvýšení dopravní bezpečnosti a ochrany, zvýšení činnosti a efektivity přepravy osob a zboží, zvýšení kvality života ve městě Opava, zlepšit ekonomický a společenský rozvoj města Opavy, zlepšení image města.

PUMM řeší dlouhodobou, integrovanou dopravní strategii města s cílem uspokojení potřeb mobility lidí i podniků ve městě a okolí včetně zajištění lepší kvality života obyvatel.

Nejbližší lokalitou soustavy NATURA 2000 v působnosti Agentury je EVL Údolí Moravice (CZ0813474), která se nachází cca 7 km od hranic PUMM. Předmětem EVL je přírodní stanoviště 9130 – Bučiny asociace Asperulo-Fagetum a druhy přástevník kostivalový (*Callimorpha quadripunctaria*); stěvlík hrboLATý (*Carabus variolosus*); vranka obecná (*Cottus gobio*).

S ohledem na předměty ochrany a umístění koncepce lze konstatovat, že tato koncepce **nemůže** mít významný vliv na předměty ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality NATURA 2000 v územní působnosti Agentury.

Toto stanovisko není rozhodnutím orgánu ochrany přírody vydaným ve správním řízení a nelze se proti němu odvolat.

Mgr. Jan Klečka, Ph.D.
ŘEDITEL REGIONÁLNÍHO PRACOVIŠTĚ